

Έν Όλυμπε

Τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
«ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ, ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ»

Αριθμός Τεύχους: 24, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2022
Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.enolympo.gr

- Κοινωνιολογικά θέματα
- Δρώμενα του Δικτύου
- Καλλιτεχνικά θέματα

- Λαογραφικά θέματα
- Ιστορικά θέματα
- Παιδαγωγικά θέματα

- Λογοτεχνικά θέματα
- Πολιτιστικά θέματα
- Περιβάλλον-Οικολογία

Έν Ολύμπω

τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

Ιδιοκτησία:

Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για
την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας

Υπεύθυνη έκδοσης:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Έδρα: Ελασσόνα,
6ης Οκτωβρίου 84,
Τ.Κ. 40200

Ιστοσελίδα: enolympo.gr
Fecabook: Έν Ολύμπω

Διεύθυνση Σύνταξης:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά

Συντακτική Επιτροπή:

Κορίνα Πάντου
Βασίλης Ζαρζώνης

Φιλολογική επιμέλεια:

Κορίνα Πάντου

Σελιδοποίηση:

Μαρία Μοσχογιάννη

Ηλεκτρονική υποστήριξη:

Αθανάσιος Αδάμου

Τεχνική υποστήριξη:

Σταύρος Σαχινίδης

Νομικός Σύμβουλος:

Κώστας Παπαλεξανδρής

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Τηλ.: 6976832232

email: elempliou@gmail.com

Σημείωση σύνταξης:

● Επιτρέπεται η αναδημοσίευση των κειμένων
του περιοδικού «Έν Ολύμπω», με τον όρο να
αναγράφεται η πηγή, ο συγγραφέας του κειμένου,
ο αριθμός τεύχους και ο αριθμός σελίδας

● Οι συγγραφείς των άρθρων φέρουν
την ευθύνη για τις απόψεις τους

Η γραφή ήταν το μοναδικό
πράγμα που γέμιζε τη ζωή μου
και τη γοήτευε.
Το έκανα. Η γραφή δεν με
εγκατέλειψε ποτέ.
[Μαρκερίτ Ντυράς]

Εισαγωγή

Αγαπητοί αναγνώστες,

Το παρόν τεύχος είναι το εικοστό τέταρτο στα έξι χρόνια ύπαρξης του ηλεκτρονικού περιοδικού «Έν Ολύμπω». Όλα αυτά τα χρόνια ποικίλα κείμενα (άρθρα, ποιήματα, διηγήματα... κ.ά.) αξιόλογων δημιουργών, όπως και ποικίλες δράσεις του Δικτύου... φιλοξενούνται στο περιοδικό.

Η ενθάρρυνσή σας στην προσπάθειά μας, η αγαστή συνεργασία με όλους τους συντελεστές του περιοδικού και η θετική κριτική που δεχόμαστε για το αποτέλεσμα, μας δίνει δύναμη για τη συνέχιση του «Έν Ολύμπω».

Σας ευχαριστούμε που είστε εδώ κοντά μας και ευχόμαστε το περιοδικό να συνεχίσει να υπάρχει για πολλά χρόνια ακόμη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- «Χριστός γεννάται σήμερα», της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 3
- «Οι πολιτιστικοί θεσμοί ως πόλος έλξης του τουρισμού», του Σταύρου Σαχινίδη, Οικονομολόγου.....σελ. 4
- «Ο βασιλιάς ου γαρ εική την μάχαιραν φορεί», του Ιωάννη Δαρή, θεολόγου, αστυνομικού.....σελ. 5
- Τα βαφτιστικά Ιάκωβος και Ιωακείμ στη Θεσσαλία (1520-19ος αι.), του Κώστα Σπανού, συγγραφέα, εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο»σελ. 6
- Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι, του Ευάγγελου Αυδίκου, συνταξιούχου καθηγητή Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, συγγραφέασελ. 7
- Ο έρωτας στον Ερωτόκριτο, της Δρ Ευαγγελίας Ράπτου, Μεταδιδακτορικής Ερευνήτριας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.....σελ. 8
- Η παγκοσμιοποίηση της μοναξιάς, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέως.....σελ. 10
- Το παλιό σεντόνι, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 10
- Παγκοσμιοποίηση και απώλεια προσανατολισμού, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 11
- Είμαστε, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέωςσελ. 11
- Εφηβεία και οικογένεια - Εφηβεία και ομάδα, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρου.....σελ. 12
- Το χωριό μου, της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού, MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφής.....σελ. 13
- Μια φωτογραφία για τον χειμώνα, της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε.....σελ. 13
- Το βιβλίο «Ο άγνωστος Βάρναλης» του Ηρακλή Κακαβάνη από τη Γαλανόβρυση, του Παύλου Λάλου, συνταξιούχου δημοσιογράφου, συγγραφέασελ. 14
- Στην πραγματικότητα, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου, φιλολόγου, ποιήτριας, θεατρικής συγγραφέωςσελ. 14
- Ο Βασίλης Ζαρζώνης μιλά για τον στρατηγό Δημήτρη Θεοδωράκησελ. 15
- Η Ελένη Μπλιούμη για την ποιητική συλλογή του Γιώργου Σαράτσησελ. 17
- Η Ελένη Μπλιούμη για το μυθιστόρημα της Εύας Μαζοκοπάκησελ. 18
- Οι «Θεατροδότες» ...επί σκηνής.....σελ. 19
- Αφίσα της θεατρικής ομάδας Ελασσόνας «Θεατροδότες»σελ. 20

«Χριστός γεννιάται σήμερον»

Έθιμα Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς

Ο Δεκέμβριος ήταν ανέκαθεν ο γιορτινός μήνας. **Νικολοβάρβα** ονομάζονταν κάποτε οι κρύες μέρες του, με τις κατεβασιές και τα χιόνια, που του έδωσαν το όνομα «Ασπρομηνάς» (στη Μακεδονία), «Χιονιάς» ή «Χριστιανάρης» στον Πόντο και «Χριστουγεννάρης» στη Ρόδο. Το εορταστικό Δωδεκαήμερο (οι δώδεκα μέρες ανάμεσα σε Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά και Θεοφάνεια) είναι γεμάτο παραδόσεις και δοξασίες, από τις οποίες μερικές σχετίζονται με τον ενδόμυχο φόβο, για την καμπή του ετήσιου κύκλου του ήλιου.

Εδώ πρέπει να αναφερθούμε στη ιστορική συνέχεια και τη σύνδεση των εθίμων με την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή Παράδοση. Ο Δεκέμβριος ήταν αφιερωμένος αρχικά στον Ποσειδώνα, τον θεό της βλάστησης. Αργότερα στα ρωμαϊκά χρόνια, τα **Σατουρνάλια** (17-23 Δεκεμβρίου) ήταν αφιερωμένα στον θεό Κρόνο και θεωρούνται εξέλιξη της αντίστοιχης ελληνικής εορτής: Κρόνια. Κατά τη διάρκειά τους συνηθίζονταν τα χοιροσφάγια, η ευφορία, η οιοποσία, τα γλέντια κι η εκτροπή. Ωστόσο η πιο σχετική με τα Χριστούγεννα ρωμαϊκή γιορτή ήταν τα **Βρουμάλια**, τα οποία άρχιζαν στις 24 Δεκεμβρίου (αργότερα κατά τους βυζαντινούς χρόνους ενσωματώθηκαν με τη γιορτή των Χριστουγέννων) και κρατούσαν μέχρι τις 15 Ιανουαρίου. Το πιο χαρακτηριστικό λαογραφικό στοιχείο των εορτών αυτών ήταν το ότι οι Βυζαντινοί συνέχισαν, όπως οι Ρωμαίοι, να γιορτάζουν τις ονομαστικές τους εορτές, κατά τη διάρκεια των 24 αυτών ημερών, με αλφαβητική σειρά, ανάλογα με το γράμμα με το οποίο άρχιζε το όνομά τους. Τα Βρουμάλια ήταν στην ουσία, η εορτή του χειμερινού ηλιοστασίου (bruma=η μικρότερη μέρα του χρόνου), που πάντα προκαλούσε δέος, ο δε μεταφυσικός αυτός φόβος γέννησε τις δοξασίες και τα δαιμονικά του χριστιανικού Δωδεκαημέρου (τους καλικάντζαρους).

Στα νεότερα χρόνια ο εθιμικός κύκλος άρχιζε με τα **κάλαντα**, που τραγουδούσαν τα παιδιά την παραμονή των Χριστουγέννων.

Στην αρχαία Ελλάδα τα παιδιά τραγουδούσαν επίσης παρόμοια τραγούδια, στη γιορτή του Διονύσου, κρατώντας στα χέρια караβάκι ή κλαδί ελιάς και δάφνης και βέβαια στη Ρώμη ήταν καθιερωμένες οι καλένδες, στην αρχή του χρόνου. Εκτός από τα αστικά κάλαντα (καλήν ημέραν άρχοντες κ.τ.λ.), υπάρχουν και τα θρακιώτικα (του αγροτικού κύκλου), με αναφορές στα αγροτικά θέματα και την ανάπαυση από την εργασία. Παλιά, την παραμονή των Χριστουγέννων γίνονταν τα **χοιροσφάγια** στις αγροτικές περιοχές, όπου σφάζονταν τα οικίστα γουρούνια, με καθορισμένο παραδοσιακό τυπικό. Στην Καλαμπάκα χρησιμοποιούσαν το ειδικό μαχαίρι της οικογένειας, το οποίο μάλιστα ήταν διαβασμένο από τον ιερέα, ενώ με το πρώτο αίμα των σφαγίων σχημάτιζαν τον σταυρό στο μέτωπο των παιδιών της οικογένειας, για καλοτυχία. Επίσης οι Πόντιοι τις μέρες αυτές έφτιαχναν «γαβουρμά» και «τσιλγάνια» (παρασκευάσματα από το χοιρινό λίπος και τσιγαρίδες). Η προέλευση του εθίμου των χοιρασφαγίων (όπως προαναφέρθηκε) σχετίζεται με τα χοιροσφάγια προς τιμήν του Κρόνου, κατά την αρχαιότητα, τα οποία διατηρήθηκαν και κατά τους βυζαντινούς

της Δέσποινας
Χίντζογλου -
Αμασλίδου
γιατρού,
μέλος της Ε.Λ.Β.Ε

χρόνους και βέβαια επιζούν, κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα. Το **χριστόψωμο** είναι απαραίτητο αυτές τις μέρες, με σταυρούς, καρύδια και αμύγδαλα και είναι σύμβολο της καλής σοδειάς και της ευδαιμονίας μέσα στο σπίτι. Συνήθως έχει νόμισμα κι αυτός που το βρει θα 'χει καλή τύχη τη καινούργια χρονιά. Οι Σαρακατσάνοι το διακοσμούν με παραστάσεις από την ποιμενική ζωή, καθώς ο Χριστός τίμησε ιδιαίτερα το γένος των βοσκών και τα πρόβατα... αφού γεννήθηκε ανάμεσά τους. Το χριστόψωμο κόβει ο πιο σεβάσμιος στην οικογένεια, ο πατέρας ή ο παππούς, στην Αιτωλία μάλιστα έπαιρνε κάποτε μορφή αρτοκλασίας, καθώς πριν το κόψιμο προηγείτο η ευλογία του ιερέα. Στα Επάνησα το τοποθετούσαν κοντά στη φωτιά, στην οποία επίσης έριχναν λάδι ή κρασί κι αν η φωτιά φούντωνε, ήταν καλό σημάδι για την ευημερία της οικογένειας.

Από το ίδιο ζυμάρι, στη δυτική Μακεδονία, έφτιαχναν κουλούρες για τα παιδιά που θα τους έλεγαν την επομένη τα κάλαντα ή για τα ζώα του υποστατικού. **Η νηστεία κι ο εξαγνισμός** άρχιζαν σαράντα μέρες πριν, για να δεχθούν οι πιστοί το μήνυμα της ενανθρώπισης του Κυρίου και συγχρόνως άρχιζαν οι ετοιμασίες των σπιτιών. Οι άνδρες φρόντιζαν για τα χοιροσφάγια και οι γυναίκες για την καθαριότητα, το στρώσιμο του σπιτιού με τα υφαντά στρωσίδια, τα καλά τραπεζομάντηλα και τις κουρτίνες. Και βέβαια η πιο σημαντική φροντίδα τους ήταν η ετοιμασία των γλυκών. Οι μπακλαβάδες με σουσαμόλαδο, των Προμαχώνων και της Σωσάνδρας (Νομού Πέλλας), τα τσουρέκια της Αρκαδίας και τα μελομακάρονα των Κυκλάδων ετοιμάζονταν με μεράκι και μαεστρία. Μεριμνούσαν για τους φτωχούς στους οποίους έστελναν απ' όλα τα καλά, παραμονή και ανήμερα, γιατί η ευποιία ήταν έθιμο καθολικό (νόμος), όπως στα βυζαντινά χρόνια. Το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων έσπηναν γλέντι γύρω από μια μεγάλη-εξαγνιστική φωτιά στο κέντρο της κοινότητας. Στη Σωσάνδρα, τα **κάλαντα** απευθύνονταν συχνά στη γιαγιά του σπιτιού (ενώ συνήθως στον νοικοκύρη του σπιτιού) και πα-

το βρει έτοιμο ο Χριστός και να καθίσει μαζί τους. Στον Πόντο, μερικές φορές το τραπέζι αυτό στήνονταν στην πλατεία του χωριού, όπου όλοι έφερναν φαγητά, γλυκά και κρασιά. Το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δένδρου ήρθε σε μας από τη Δύση, επί Όθωνος. Ωστόσο είναι γνωστό ότι στη αρχαία Ελλάδα και αργότερα στο Βυζάντιο, συνηθίζαν να στολίζουν κλαδιά και αργότερα τα δένδρα της αυλής με φρούτα και δώρα για τους φτωχούς. Το έθιμο μετακινήθηκε με τους Σταυροφόρους στη Δύση και επανήλθε με τη μορφή πεύκου, τα νεότερα χρόνια, (Συνέχεια στη σελίδα 5)

«Οι πολιτιστικοί θεσμοί ως πόλος έλξης του τουρισμού»

Στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης χρειάζεται προβολή των αρχαιολογικών και βυζαντινών μνημείων όλης της περιοχής. Η καλύτερη ανάδειξή τους θα βοηθήσει να αναπτυχθούν και ορισμένα άλλα δημιουργικά πολιτιστικά και τουριστικά επαγγέλματα. Είναι ανάγκη να αρχίσουν και οργανωμένες επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους της Περραιβικής Τριπολίτιδας και τους παρολύμπιους παραδοσιακούς οικισμούς σε επαγγελματική βάση, ώστε να αναδειχθούν περισσότερο στο ευρύ κοινό της περιοχής, αλλά κυρίως σε τουρίστες.

Τα τοπικά πολιτιστικά δρώμενα μπορούν ν' αποτελέσουν έναν σημαντικό πόλο τουριστικής προσέλκυσης στην Ελασσόνα και στα χωριά της, ώστε να συμβάλλουν στην τοπική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη με πολλούς τρόπους. Άλλωστε, υπάρχουν πολλά ανάλογα παραδείγματα σε διάφορους γειτονικούς δήμους (Δήμος Τυρνάβου, Δήμος Λάρισας κ.ά.), οι οποίοι, με τις αποκριτικές εκδηλώσεις τους, συγκεντρώνουν πλήθη κόσμου στην πόλη τους.

Στον τομέα του Πολιτισμού

-Είναι **αναγκαία η αξιοποίηση** των πολιτισμικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής Ελασσόνας, δεδομένου ότι ο πολιτισμικός πλούτος της περιοχής και η πολιτιστική ανάπτυξή της μπορεί να συμπορεύεται με την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας, γεγονός το οποίο είναι ελπιδοφόρο για την γενική τοπική ανάπτυξη και γενικά για την περιφερειακή ανάπτυξη.

Ο μεγαλύτερος πλούτος της περιοχής Ελασσόνας, όπως και όλης της Ελλάδας, είναι ο πολιτισμός της. Από την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η περιοχή μπορεί να αποκομίσει ποικίλες ωφέλειες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές κ.ά.

- **Από την ανάδειξη** των ιδιαίτερων πολιτισμικών πόρων της περιοχής και των περιβαλλοντικών της χαρακτηριστικών μπορούν να βοηθηθούν, σε ένα βαθμό, αρκετοί νέοι, ώστε να στραφούν σε νέες **επαγγελματικές δράσεις**, οι οποίες θα τονώσουν το πρόβλημα της ανεργίας, που αντιμετωπίζουν, και να έχουν ένα πολλαπλασιαστικό όφελος με τη δημιουργία ατομικών και κοινωνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον πολιτισμό και τον τουρισμό..

Ακόμη, χρειάζεται καλύτερη και συστηματικότερη προβολή της ντόπιας καλλιτεχνικής δημιουργίας. Παράλληλα, στις εκδηλώσεις των συλλόγων μπορούν να προωθούνται τα τοπικά προϊόντα, με διοργάνωση μεγάλων ή μικρών εκθέσεων, εξασφαλίζοντας έτσι νέες θέσεις εργασίας και προώθηση της τοπικής παραγωγής. Γενικότερα, στον τομέα του Πολιτισμού, χρειάζεται αξιοποίηση της πνευματικής και πολιτιστικής παράδοσης και της κάθε πρωτότυπης και δημιουργικής ιδέας που μπορεί να ωφελεί το σύνολο των πολιτών.

Είναι ανάγκη **να δοθούν κίνητρα** σε ελληνικούς και ξένους **ερευνητικούς φορείς** (κυρίως Πανεπιστήμια), ώστε να αποκτήσουν ενδιαφέρον για την εμφάνιση όλων των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής Ελασσόνας

του **Σταύρου
Σαχινίδη**
Οικονομολόγου

με νέες ανασκαφές, για την πλήρη ανάδειξη της μεγάλης ιστορικής κληρονομιάς των προγόνων μας.

-Επίσης, χρειάζεται μια **ολοκληρωμένη διαχείριση των πολιτιστικών εκδηλώσεων** και πιο ουσιαστική στήριξη των Πολιτιστικών και Αθλητικών Συλλόγων (συμβουλευτική, υλική και οικονομική).

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία δημότες γνωρίζουν ότι σε ολόκληρη την Επαρχία Ελασσόνας οι γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς στο παρελθόν γιορτάζονταν, πάντα, μόνο με διάφορα λαϊκά δρώμενα, με παραλλαγές κατά τόπους.

Πρόκειται για τα **έθιμα του Δωδεκαημέρου** που τελούνταν, παλαιότερα, από τους νέους της κάθε κοινότητας με αφορμή τη χειμερινή ισημερία και το χειμερινό ηλιοστάσιο και είχαν μια μαγικοθρησκευτική ευετηριακή σκοπιμότητα. Η μεγάλη ποικιλία των λαϊκών δρώμενων και η ιδιαιτερότητά τους χαρακτηρίζουν, σε μεγάλο βαθμό, το εθνικό υπόστρωμα της περιοχής. Η κοινωνική τους λειτουργία είχε άμεση σχέση με την παραγωγική διαδικασία και συνδεόταν άμεσα με τις ασχολίες και την καθημερινή ζωή των κατοίκων. Για το λόγο αυτό τα περισσότερα εθνικά δρώμενα τελούνταν για να πάει καλά η χρονιά ως προς την υγεία ανθρώπων και ζώων και την σοδεία και μάλιστα είχαν τη δική τους ιδιαίτερη μεταμφίεση.

Τα δρώμενα αυτά είναι, κυρίως, Χριστουγεννιάτικα και Πρωτοχρονιάτικα.

Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα είναι το έθιμο της Γουρουνοχαράς, τα Κόλιντρα και τα Κάλαντα.

Το έθιμο της Γουρουνοχαράς, τελούνταν την παραμονή των Χριστουγέννων στο Πύθιο και στα περισσότερα χωριά της Ελασσόνας. Τα **Κόλιντρα** είναι ένα ειδικό τραγούδι που τραγουδιόταν το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων από νέους που περιφέρονταν, φορώντας κουδούνια στη μέση τους και τραγουδώντας, από γειτονιά σε γειτονιά του κάθε χωριού, ενώ οι νοικοκυρές τους πρόσφεραν παραδοσιακές κουλούρες και τσιγαρίδες (τηγανισμένα κομμάτια χοιρινού κρέατος). Η αρχική συγκέντρωση των νέων γινόταν το βράδυ στην πλατεία του χωριού, γύρω από μια φωτιά, και μετά περιφέρονταν στους δρόμους φωνάζοντας, περιοδικά, Κόλιντρα- Μόλιντρα και σείοντας, έντονα, τα θορυβώδη κουδούνια τους. Το έθιμο αυτό γινόταν στα Αραδοσίβια, στο Αμούρι, στο Δομένικο κ.α.

Τα Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα τραγουδιόταν από μεμονωμένα παιδιά ή από μικρές ομάδες που περιφέρονταν από σπίτι σε σπίτι, το βράδυ της παραμονής ή ανήμερα των Χριστουγέννων, κρατώντας ένα χάρτινο αστέρι μονό ή διπλό και τραγουδώντας το τραγούδι «Καλήν εσπέραν ή καλήν ημέρα άρχοντες» αντίστοιχα, προκειμένου να αναγγείλουν τη γέννηση του Χριστού και να λάβουν διάφορα φιλοδωρήματα.

Τα Πρωτοχρονιάτικα δρώμενα τελούνταν από ομάδες
(Συνέχεια στη σελίδα 6)

"Ο βασιλιάς ου γαρ εικὴ την μάχαιραν φορεῖ"

Ὡς θεολόγος- και μόνον-, πάντα εἶχα την απορία, πῶς γίνεται η θρησκεία μας, η Εκκλησία μας, ως ἄμπελος, ως σῶμα Χριστοῦ, ως ποῖμνιο λογικῶν προβάτων, να ευλογεῖ μια πολεμική σύρραξη.- με θανάτους και σφαγές..., ἀκόμη και όταν ο πόλεμος εἶναι ἀμυντικός. Συνάδει αὐτό με Τον εἰρηνικό, δίκαιο, ἀσπίλο Θεό;

Η ἀποκαλυπτική θρησκεία μας υπερέρχει, καθὼς ἀποστρέφεται τη βία, σε ἀντίθεση με ἄλλες που την ορίζουν στα ιερά τους κείμενα. Μπορεῖ να δώσει μιαν ἐρμηνεία σε αὐτό ἕνας πληρέστερος ἀπὸ ἐμένα και περισπούδαστος θεολόγος;

Στην προς Ρωμαίους ἐπιστολή, 13, 4, ο ἀπόστολος Παῦλος γράφει πως ο βασιλιάς «ου γαρ εικὴ την μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γαρ διάκονος ἐστὶν εἰς ὀργήν, ἐκδικος τῷ τῷ κακόν πράσσοντι» (δε φέρει σπαθί χωρίς λόγο, ἀλλά υπηρετεῖ το Θεό, ἀποδίδοντας δικαιοσύνη σε ἐκεῖνον που κάνει το κακό)..

Η Εκκλησία πρέπει να προσεύχεται για θεία βοήθεια στο βασιλιά ἢ ὄχι;

Αν ὄχι, και πολύ περισσότερο, αν ἐπιβάλλει την κατάργηση του στρατοῦ, τότε καταδικάζει το λαό σε υποχρεωτικό μαρτύριο, ἀλλά το μαρτύριο δε μπορεί να ἐπιβάλλεται υποχρεωτικά. Δεν εἶναι ὅλοι ἐτοιμοὶ να σφαγούν ως ἄρνες και πολλοὶ θα εἶναι ἐκεῖνοι που θα βαρυγκομήσουν κατὰ του Θεοῦ και θα χάσουν την ψυχή τους κατὰ την ἐπέλαση των ἐχθρῶν, ἐπειδὴ πεθαίνουν οἱ ἴδιοι ἢ οἱ οἰκογένειές τους.

του **Ιωάννη Δαρή**
θεολόγου
αστυνομικού

Δεν ὑπάρχει ἐκκλησιαστική ευχή για να νικάει ο στρατός, ὄχι μόνο στα σημερινά ἐκκλησιαστικά βιβλία, ἀλλά οὔτε στα παλιά, όταν η χώρα ἦταν σε περίοδο πολέμου! Η μόνη σχετική ευχή εἶναι το «ὑπὲρ του φιλοχρίστου ἡμῶν στρατοῦ του Κυρίου δεηθῶμεν».

Φυσικά δεν ὑπάρχει ἐκκλησιαστική ευχή για ευλογία των ὀπλων. Ἀντίθετα, σε κάθε ἐκκλησιαστική τελετή η πρώτη ευχή γίνεται ὑπὲρ της εἰρήνης. Και ο σταυρός (διὰ του οἱοῦ ζητάμε «νίκας τοῖς βασιλεύσι») χαρακτηρίζεται σύμβολο εἰρήνης.

Και το «Κατὰ βαρβάρων δωρούμενος» στη συνέχεια, τι σημαίνει;

Αμυνόμεθα για την ὁμολογία της πίστεως και την οἰκογένεια, δεν σκοτώνουμε για να σκοτώνουμε. Τα ὅρια πάντως εἶναι κοντινά και χρειάζεται πολλή προσοχή..

Πέραν αὐτοῦ δυστυχῶς ὁμως.. ἀρκετοὶ λειτουργοὶ της Εκκλησίας παρασυρόμενοι ἀπὸ κοσμικά πάθη, πολιτικά κίνητρα και φιλαρχία, ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ κοσμικούς ἡγέτες ἐνεργοῦν ἐνάντια στη Χριστιανική διδασκαλία. Ὡς προς τον Χριστιανισμό τέτοιες περιπτώσεις θα δούμε κυρίως στους Ρωμαιοκαθολικούς με ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ὅπως μας διδάσκει η ἱστορία..

ΠΗΓΕΣ:-Επιστολή προς τον σκεπτόμενο ἄθεο. Θεόδωρος Ι. Ρηγινιώτης, Ἐκδόσεις: Λεξίτυπον, 2019.

«Χριστός γεννᾶται σήμερον»

(Συνέχεια ἀπὸ τη σελίδα 3)

συμβολίζοντας την καινούργια ζωή, τη βλάστηση και την ἀναπαραγωγή. Ἐνα ἄλλο ἔθιμο ἦταν η προσφορά δώρων στα παιδιά ἀπὸ τον νουνό ἢ και το ἀνάποδο (καλαντίασμα). Ἐπίσης το «πάντρεμα της φωτιάς», ὅπου τρία ξύλα ἀπὸ διαφορετικά καρποφόρα δένδρα ρίχνονταν στη φωτιά, εἶχε σκοπὸ την καλή σοδειά για τη χρονιά που ἐρχόταν. Οἱ **καλικάντζαροι** ἦταν κατάλοιπο του σεβασμοῦ στις δυνάμεις μυστηρίου, όταν φεύγει το σκοτάδι κι ἐρχεται το φως της μέρας.

Ἦταν κακόμορφα πλάσματα, ἐτοιμα για κάθε σκανδαλιά, θεότητες των δασῶν και των νερῶν, που ἀνέβαιναν ἀπὸ τα ἐγκατα της γῆς, κατὰ το δωδεκαήμερο, και ταλαιπωροῦσαν τους ἀνθρώπους, εἰδικά τη νύχτα. Ψηλοῖ, μακροπόδαροι, κι ἄλλοι κοντοὶ και ἀσχημοὶ μπορούσαν να κάνουν ζημιές κι αν κάποιος

κατάφερνε να πιάσει ἕναν και να τον δέσει με κόκκινη κλωστή... τον ἔκανε για πάντα δούλο του, καθὼς τον ἔβαζε δίπλα σ' ἕνα κόσκινο... να μετράει τις τρύπες του, χωρίς να τα καταφέρνει (Κύπρος). Ἡ ἀλλοῦ (στη Γορτυνία), ἔλεγαν ὅτι οἱ καλικάντζαροι ὅλη τη χρονιά ἀγωνίζονταν να γκρεμίσουν την κολώνα που στήριζε τη γῆ... ἀλλά δεν τα κατάφερναν και τα Χριστούγεννα ἐρχονταν στη γῆ και ἀρχίζαν τις ζαβολιές.

Ἐν τέλει η Παράδοση εἶναι σαν τη Γλώσσα και την ἱστορία. Ἐχει ἀξία και δύναμη. Εἶναι πλούτος και ευεργετεί. Και ὅπως πρέπει να μελετάμε την ἱστορία μας και να προστατεύουμε τη Γλώσσα μας,

ἐτσι πρέπει να κρατοῦμε ζωντανή και την Παράδοσή μας.

Βαθεῖα στην ψυχὴ μου νιώθω ἐπιτακτική την ἀνάγκη αὐτή. Γι αὐτὸ συγκινούμαι... όταν μελετῶ με τις ὥρες τον πίνακα του Νικηφόρου Λύτρα «Τα κάλαντα»!

ΤΑ ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΑ ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΙ ΙΩΑΚΕΙΜ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ (1520-19ος αι.)

Το βαφτιστικό Ιάκωβος είναι ένα από τα πολλά ονόματα της εκκλησιαστικής παράδοσης. Στον θεσσαλικό χώρο εμφανίζεται με διάφορες μορφές, μερικές από τις οποίες δυσκολεύεται ο μη γνώστης να τις αναγνωρίσει.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στις επιδράσεις των βλαχόφωνων κτηνοτρόφων, οι οποίοι έρχονταν από την Ήπειρο στα χειμαδιά της πεδιάδας και ήταν φορείς αρβανίτικων μορφών του ονόματος Ιάκωβος. Εκτός από τα υποκοριστικά Ιακωβάκης, Γιακωβάκης και Διακωβάκης, αναφέρονται οι μορφές Γιακουβής, Ιακοβής και Τζακ. Η μορφή Ιακωβάκης-Γιακωβάκης απαντάται στην περιοχή της Καλαμπάκας και των Τρικάλων από το 1657 μέχρι το 1860, με 23 άνδρες.

Ο Γιακουβής, επώνυμο σήμερα πολλών Θεσσαλών, αναφέρεται μόνο στην Ελασσόνα (1 άνδρας το 1592/1593). Στη μορφή Διακωβάκης το αρχικό Γ αντικαταστάθηκε από το Δ, όπως στην περίπτωση του ονόματος Γιακουμής το οποίο έγινε Διακουμής και το Γιαννέλος που έγινε στο Πήλιο Διαννέλος.

Ένας Διακωβάκης αναφέρεται το 1838 στην Καλαμπάκα και 2 Τζακ στην Σκόπελο το 1816. Η μορφή Τζακ οφείλεται, μάλλον, στους ναυτικούς του νησιού οι οποίοι ταξίδευαν και σε άλλες χώρες. Ο Ιωακείμ δεν αναφέρεται στις προθέσεις, διότι, προφανώς, είχε λησμονηθεί και ακούγονταν οι λαϊκές μορφές του: Γιακουμής, Ιακουμής, Γιακμής, Γιακουμάς, Γιάκουμος, Διακουμής, Γκούμας και Κούμας. Αρκετοί Θεσσαλοί φέρουν το όνομα Γιακουμής-Ιακουμής, την περίοδο 1520-19ος αι.

Με τη μορφή Ιακουμής αναφέρονται 4 άνδρες στην

του Κώστα
Σπανού
συγγραφέα
εκδότη του περιοδικού
«Θεσσαλικό Ημερολόγιο»

Αγιά (1520-1538), 4 στην Ελασσόνα (1592/1593, 1633-1698, 18ος αι), 24 στην Καρδίτσα, από τους οποίους 17 τον 16ο-17ο αι., από 1 στον Τύρναβο (1652), στα Τρίκαλα (16ο-17ο αι.), στον Όλυμπο (17ος-18ος) και 4 στον Αλμυρό (1774). Ο Γιακουμής αναφέρεται σε όλη, σχεδόν, τη Θεσσαλία, από την Ελασσόνα και τον Τύρναβο (1613/1614) μέχρι τη Σκιάθο (1816-1823) και τη Σκόπελο (1832).

Οι Γιακουμήδες είναι λίγοι (1-4). Οι αναφερόμενοι λαϊκοί τύποι είναι οι εξής: ο Γιακμής 3 άνδρες στον Τύρναβο (18ος αι.), ο Γιακουμάς 1 άνδρας στην Καρδίτσα (17ος αι.), ο Γιάκουμος 3 άνδρες στον Αλμυρό (1660, 1774) και ο Ιάκουμος 11 άνδρες στον Αλμυρό (1774). Ο Γκούμας, επίσης επώνυμο σήμερα πολλών Θεσσα-

λών, αναφέρεται από 1 φορά στη Δεσκάτη (16ος αι.), στην Ελασσόνα και στα Τρίκαλα τον 16ο-17ο αι., στην Καλαμπάκα (1754-1759 και 1798), στον Βόλο (1762), στην Ελασσόνα (18ος αι.) και στα Τρίκαλα (1860). Το βαφτιστικό Κούμας, λόγω μορφής του λαϊκού Γκούμας, είναι σπάνιο, καθώς αναφέρεται 1 άνδρας στην Αγιά τον 18ο-19ο αι. Η μορφή Διακο(υ)μής προέκυψε από το Γιακουμής, όπως ανέφερα παραπάνω στην περίπτωση του ονόματος Γιακουβής - Διακουβής. Η μορφή Διακουμής είναι η αρχαιότερη. Στις μοναστηριακές προθέσεις αναφέρεται 1 στην Αγιά και 5 στο Πήλιο (16ος αι., 1658, 1725-1726, 1798), 6 στην Καρδίτσα (16ος-17ος αι., 1659, 1762, 1690), 1 στα Τρίκαλα (16ος-17ος αι.), 3 στη Λάρισα (1720, 1714-1777), 5 στον Αλμυρό (1774) και 3 στο Πήλιο (1849, 1854). www.thessaliko.gr

«Οι πολιτιστικοί θεσμοί ως πόλος έλξης του τουρισμού»

(Συνέχεια από την σελίδα 4)

μεταμφιεσμένων νέων αντρών, οι οποίοι γύριζαν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα:

«Άγιους Βασίλης έρχιτι, Γιννάρης ξημερώνει»

με σκοπό να αναγγείλουν την έλευση της νέας χρονιάς και να συγκεντρώσουν τρόφιμα ή χρήματα. Η μεταμφίεσή τους ήταν διαφορετική από χωριό σε χωριό αλλά είχε ως κύριο χαρακτηριστικό τις μάσκες, τα κουδούνια κ.ά.

-Τα «**Λουκατσάρια**», που τελούνταν την πρώτη Ιανουαρίου στη Μαγούλα, στη Συκιά, στο Αμούρι, στο Μεγάλο Ελευθεροχώρι, στο Μεσοχώρι, στο Δομένικο, στα Αραδοσίβια, στη Λεύκη κ.ά.

-Τα «**Κοτζαμάνια**», που τελούνται ακόμη την πρώτη Ιανουαρίου από τους Πόντιους στην Ολυμπιάδα,

-οι «**Κουδουναραίοι**» που τελούνται ακόμη την πρώτη Ιανουαρίου στο Δρυμό,

-τα «**Μπαμπαλιούρια**» τελούνται ακόμη την πρώτη Ια-

νουαρίου) στο Λιβάδι, στη Δολίχη, τον Κοκκινοπλό (παλαιότερα) και στην Κρανιά (με διαφορετική μεταμφίεση).

-οι «**Καπεταναραίοι και Βλάχες**», την πρώτη Ιανουαρίου στη Βερδικούσια και στο Βλαχογιάννι.

-το «**Γκιζέρισμα**» την πρώτη Ιανουαρίου στο Σαραντάπορο,

-οι «**Τσολιάδες**» την πρώτη Ιανουαρίου στο Πύθιο,

-τα «**Ρογκατσάρια**» ή «**Σουρβατζήδες**» την πρώτη Ιανουαρίου στην Κρανιά,

-Το έθιμο της «**Καμήλας**» στις αρχές Ιανουαρίου από τους Πόντιους κατοίκους στην Γαλανόβρυση και αλλού,-το «**Γαϊτανάκι**» στις 6 Ιανουαρίου στην Κρανιά και σε άλλα χωριά,

-Οι «**Αράπηδες**» στις 7 Ιανουαρίου στα Καλύβια

Όλα αυτά τα δρώμενα αποτέλεσαν την ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής Ελασσόνας.

Πηγή: Αρχείο Δρ. ΚΩΣΤΑ ΣΑΧΙΝΙΔΗ

Τόπος και κλεφταρματολισμός στο δημοτικό τραγούδι

ΜΕΡΟΣ Δ'

Ο τόπος του εθνικού κράτους και ο τόπος της ληστείας

Πολλοί οπλαρχηγοί του αγώνα σταδιακά εντάχθηκαν στις ομάδες της επαναστατικής διοίκησης, η οποία επιχειρούσε να διαμορφώσει έναν συνεκτικό ιστό. Να προβάλλουν οι πρώην κλέφτες και οπλαρχηγοί τον εαυτό τους στον νέο τόπο, τον εθνικό, γεγονός που δεν ήταν εύκολη διαδικασία. Η προσπάθεια των αρματολών να κατοχυρώσουν τον δικό τους τόπο, το αρματολίκι, ως πηγή αυτονομίας εξουσίας, λειτουργεί ανασχετικά στη συγκρότηση ενιαίου εθνικού τόπου, που στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είχε αποκτήσει σαφές σχήμα στα σχέδιά τους. Κλασική είναι η αδυσώπητη σύγκρουση του Καραϊσκάκη, κατά το διάστημα 1822-1824, για το αρματολίκι των Αγράφων, που συνοδεύτηκε από αλληλοκατηγορίες αλλά και συμμαχίες με άλλους οπλαρχηγούς και συγκρούσεις. Ακόμη, η διαμάχη αυτή αποτέλεσε και τον τόπο/πεδίο προσώπων της Διοίκησης (Κωλέττης-Μαυροκορδάτος). Η σύγκρουση έληξε με την καταδίωξη και την εκδίωξη του Καραϊσκάκη από τα Άγραφα από τους συμμαχούντες, Γιαννάκη Ράγκο και Νικόλαο Στουρνάρη, αρματολό του Ασπροποτάμου, ο οποίος στην πρώτη φάση (1822) υποστήριξε τον Καραϊσκάκη.

Ο Καραϊσκάκης αποδέχθηκε τη Διοίκηση κι αυτό του διασφάλισε τη μετεξέλιξή του από αρματολό σε Γενικό Αρχηγό των στρατευμάτων της Ρούμελης. Αυτή τη μετακίνηση επέλεξαν πολλοί οπλαρχηγοί αποτελώντας τον επαναστατικό στρατό της επαναστατημένης Ελλάδας. Αρκετοί απ' αυτούς δεν τα κατάφεραν. Αυτό ξεκίνησε από τα τέλη της επαναστατικής δεκαετίας του 1820. Ένας απ' αυτούς ήταν ο Θόδωρος Ζάκας, γόνος της οικογένειας των Ζακαίων, που διαφέντευαν το αρματολίκι των Γρεβενών. Οι εσωτερικές συγκρούσεις με τους Μακραίους και η ανάγκη εμπέδωσης της προσωπικής εξουσίας με την εξασφάλιση της ανοχής των Οθωμανών οδήγησε τον απόγονο της αρματολικής οικογένειας να γίνει κλέφτης στη Βάλια Κάλντα, σε κρίσιμο και στρατηγικό σημείο στα σύνορα Θεσσαλίας, Ηπείρου και Μακεδονίας, επιτιθέμενος σε χριστιανικούς πληθυσμούς (Νεγάδες Ζαγορίου και απαγωγή γυναικών).

Οι κλέφτες της Δυτικής Μακεδονίας που έχουν στενές σχέσεις και με τη Θεσσαλία, αλλά και την Ήπειρο, συνεχίζουν να έχουν ως τόπο τους τα βουνά, με εσωτερικές διενέξεις, δολοφονίες ως μέσο επιβολής της κυριαρχίας, απαγωγές και ληστρικές επιδρομές. Ο τόπος τους συνεχίζει να είναι η δράση τους, μόνο που πιο νότια άρχιζαν να διαμορφώνεται ένας εθνικός τόπος.

Το 1830 κατεβαίνουν στη νότια Ελλάδα, διωγμένοι από την οθωμανική διοίκηση. Ωστόσο, η έγνοια τους δεν είναι η ένταξη σ' αυτό το νέο τόπο. «Αλλ' εν Έλλάδι συνεννοηθείς και συνασπισθείς μετά των άλλων Οπλαρχηγών, των Τσαποπούλων, Μπλαχαβαίων, Κοντογιανναίων, Γεώργιου Ξηρομερίτη, Σκυλοδήμου (υιού), Στράτη, Κατσαρού, Γιάννη Κουτελίδα, Μπου-

του **Ευάγγελου
Αυδίκου**

συνταξιούχου καθηγητή
Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλίας - συγγραφέα

κουβαλαίων, Κώστα Στουρνάρα και Ταφίλ Μπούζη Τουρκαλβανοῦ, ἐξήλθον ἐκεῖσε εἰς Θεσσαλίαν, ὅλοι ομοῦ ὡς λησταὶ κατὰ τὸ 1832, ὅπως ἐξαναγκάσωσι τὴν Οθωμανικὴν κυβέρνησιν εἰς παραχώρησιν οπλαρχηγῶν. Τῆς φοβερᾶς συμμορίας τούτων ἐγένοντο ἔρμαια πλείστα χωριά τῆς Θεσσαλίας, ἐν οἷς καὶ ἡ Καστανιά τοῦ Ασπροποτάμου, περὶ τῆς ληστεύσεως τῆς ὁποίας συμβάσης τὸ φθινόπωρον τοῦ 1832», ὅπως ἀνιστορεῖται τὸ δημοτικὸ τραγούδι» (Κρυστάλλης, Οἱ Ζακαῖοι). Οἱ κλέφτες ἐσυνάχθησαν μέσ' στὴν Ἀγιά Τριάδα.

Ήταν τὰ δυο Τσαπόπουλα, οἱ πέντε Μπλαχαβαῖοι, ὁ Ζάκας ἀπ' τὰ Γρεβενά, οἱ τρεῖς Κουτσογιανναῖοι, Γιώργος ἀπ' τὸ Ξηρόμερο κι' ὁ γιος τοῦ Σκυλοδήμου,

Κώστας Στουρνάρας, Κατσαρός, καὶ Γιάννης Κουτελίδας, ὁ Στράτης ἀπὸ τ' Ἄγραφα, οἱ δυο Μπουκοβαλαῖοι, καὶ Τόσκηδες καὶ Λιάπηδες μὲ τὸν Ταφίλη Μπούζη. Συνάχτηκαν, κουβέντιασαν καὶ κίνησαν νὰ πάνε, νὰ χαρατσώσουν τὰ χωριά, νὰ κάμουν καὶ λεμούρα. Πιάνουν καὶ γράφουν μιὰ γραφὴ στὴν Καστανιά τὴ στέλνουν: – «Σ' ἐσὰς ἀρχόντοι Καστανιάς, σ' ἐσὰς κουτσαμπασήδες, νὰ στείλετε τὴν ξαγορά, νὰ στείλτε τὸ χαράτσι, νὰ στείλετ' ἑκατὸ πουγγιά, ψωμιὰ καὶ κρασοράκια, χίλια τσαρούχια ἀφόρεγα καὶ χίλιες φουστανέλες, νὰ φαν τὰ παλληκάρια μας, νὰ πιουν καὶ νὰ φορέσουν». Οἱ προεστοὶ δὲν τ' ἄκουσαν καὶ τοίμαζαν τουφέκια. Σαν ἔκαμαν καὶ κίνησαν οἱ κλέφτες θυμωμένοι, με τὰ σπαθιά ξεγύμνωτα, κι' ἐμπήκαν μέσ' στὴ χώρα, τὰ πρῶτα σπίτια ἐπιάσανε, τὰ κάμανε λεμούρα, κι' ἐπήραν σκλάβους ἀρχοντες, κυρὲς κι' ἀρχοντοπαῖδια. Ἀνάθεμά σας, προεστοί, καὶ Νάσο Καστανιώτη, με τὸ κακὸ που κάματε στὴ δόλια μας τὴ χώρα, μας πήραν κλέφτες στὰ βουνά, μας καλοσέρνουν σκλάβες, καὶ μας γυρεύουν ξαγορὰ τόσες χιλιάδες γρόσια...

Τὸ τραγούδι αὐτὸ ἐπιβεβαιώνει ὅσα προαναφέρθηκαν στὴν ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Ἡ ἐλληνικὴ ιστοριογραφία, ἀλλὰ καὶ ἡ δημόσια ἱστορία, ἔχει ἐξιδανικεύσει τὸν ρόλο τῶν κλεφτῶν, ὅπου ἐμφανίζονται ὡς μαχητὲς γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Αὐτὸς ὁ ρόλος, ὅπως φάνηκε, ἀποτυπώνεται στὰ κλέφτικα, σὲ μιὰ ἐξελικτικὴ διαδικασία, χωρὶς ὅμως αὐτὸ νὰ μπορεῖ νὰ ἐκληφθεῖ ὡς ἓνα μοντέλο που μπορεῖ νὰ ἀνιχνευθεῖ παντοῦ. Τὸ τραγούδι με τὴ σύναξη τῶν κλεφτῶν καὶ ἄλλα σχετικὰ αὐτῆς τῆς περιόδου τεκμηριώνουν τὴν ἀποψη ὅτι ἡ τάση γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς συνεκτικοῦ καὶ ἐθνοκρατικοῦ τύπου ἀντιμετωπίζει δυσκολίες ἀπὸ τὴν ἀδυναμία αὐτῶν τῶν ομάδων νὰ ἀποκτήσουν τὴ δική τους θέση στὸ νέο περιφέρων.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ομάδα τῶν κλεφτῶν που συναποφασίζει τὴν ἐπιστροφὴ στὴ δυτικὴ Μακεδονία λειτουργεῖ καὶ ὡς πυρήνας γιὰ τὴ μετεξέλιξη αὐτῶν τῶν ομάδων σὲ ληστρικές, με μιὰ εἰδοποιὸ διαφορά ἀπὸ τὰ προεπαναστατικά καὶ τὰ πρῶτα επαναστατικά χρόνια. Δὲν ὑπάρχει πια ἡ προοπτικὴ τῆς μετακίνησης σ' ἓνα δεῦτερο ἐπίπεδο, τοῦ αρματολοκίου ἢ τῆς οπλαρχηγίας.

Ο Έρωτας στον Ερωτόκριτο

2ο ΜΕΡΟΣ

Παρατηρείται, λοιπόν, μια τάση «ολοκληρωτικής υποταγής του υποκειμένου το αντικείμενο του πόθου του»,¹¹ η οποία φτάνει ως την άρνηση της ζωής και βρίσκει λυτρωτική λύση τον θάνατο.

Στον Ερωτόκριτο η λέξη θάνατος -με τη γραμματική μορφή του ουσιαστικού, ρήματος και επιθέτου- αναφέρεται 82 φορές και 84 φορές αναφέρονται γραμματικοί τύποι του «αποθάνω». Βέβαια, το αφηγηματικό πλαίσιο μπορεί να είναι διαφορετικό, καθώς από τα πέντε μέρη τα τρία (πρώτο, τρίτο και πέμπτο) έχουν κατά κύριο λόγο ερωτικό περιεχόμενο, ενώ τα δύο (δεύτερο και τέταρτο) έχουν ηρωικό-πολεμικό περιεχόμενο. Σε κάθε περίπτωση, σε όλες τις αναφορές ο έρωτας είτε είναι το φανερό υποκείμενο της δράσης στα ερωτικά μέρη, είτε λανθάνει στα ερωτικά ως αιτία της «διαμάχης». Το ηρωικό και ερωτικό στοιχείο συνυπάρχουν στον Ερωτόκριτο ήδη από τους πρώτους εισαγωγικούς στίχους και αλληλοτροφοδοτούνται:¹²

και των Αρμάτων οι ταραχές, όχθηρες, και τα βάρη, A 5
του Έρωτος οι μπόρεσες και τση Φιλιάς η χάρη·
αυτάνα μ' εκινήσας τη σήμερον ημέραν,
ν' αναθιβάλω και να πω τά κάμαν και τά φέραν

«Το ένστικτο του θανάτου εμφανίζεται στο συλλογικό φαντασιακό ως η ακραία εκδήλωση του διονυσιακού ενστίκτου». ¹³ Ο θάνατος είναι μία από τις κύριες μορφές του Θεού Διονύσου. ¹⁴ Η πολιορκητική δύναμη του έρωτα είναι φανερή. Πολιορκεί, αιχμαλωτίζει τον νου και τη καρδιά των ερωτευμένων τόσο πού που κάθε προσπάθεια εξόδου από το πλαίσιο δράσης που διαγράφει ο ίδιος για τα «θύματά» του αποβαίνει μάταιη και μοιραία. Η ζωή χωρίς τον έρωτα «απαξιώνεται», χάνει την αξία της και ταυτίζεται με τον θάνατο, ο οποίος αποτελεί μοναδική λύση στο ερωτικό αδιέξοδο.

Και τούτην την αποκοτιάν, οπού' βαλεν ο νους σου,
εσένα φέρνει θάνατο, και πάθη του Κυρού σου. A 246

...
κι αν-ε μπορώ, τα μάτια μου πλιό τως να μην τη δούσι. A 380

Κι α' δεν μπορώ να το βαστώ, καθ' ώρα ας αποθαίνω
με τιμημένο Θάνατον, παρά με ντροπιασμένο.

...
Μα πούρι αν είν' και μέλλει μου σ' τούτα τα Πάθη να'μαι,
Ήλιε μου, δος μου Θάνατο, κ' ελεημοσύνη κάμε! A 1016

...
Και δε λογιάζω έτοια απονιά πως να'βρω του Κυρού μου,
να θέ' να δώσει Θάνατον άδικα του κορμιού μου.
Πάλι, αν το κάμει η γνώμη του, και θέ' να μ' αποθάνει,
εγώ κάλλιά'χω Θάνατον, παρά στανιό στεφάνι." Γ 1142

...

της Δρ Ευαγγελία
Ράπτου

μεταδιδακτορικής
ερευνήτριας
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Τούτά'λεγεν η Αρετή, σαν όξω από το νου
τση,
και Θάνατον εκτά[σσ]ουντο να δώσει του
κορμιού τση.

201 Εγνώρισεν η Νένα τση, σ' ίντά'τονε φερ-
μένη,
το διάταμα-ν εσκόλασε, τ' αρμήνεμα σωπαίνει.
Γ 1282

....
Κάλλιά'χω εσέ με Θάνατον, παρ' άλλη με ζωή
μου,
για σένα εγεννήθηκε στον Κόσμον το κορμί
μου.

205 Οι ομορφιές σου έτοιας λογής το φως
μου ετριγυρίσαν,
κ' έτοιας λογής οι Ερωτιές εκεί σ' εσγουρα-
φίσαν, Γ 1402

κ' εις όποιον τόπον κι α' σταθώ, τα μάτια
όπου γυρίσου',
πράμα άλλο δεν μπορώ να δω παρά τη στόρησή σου.
Κι ας είσαι εις τούτο θαρρετή, πως όντεν αποθαίνω,
χαιρετισμό να μου'πεμπες την ώρα κείνη, γιαίνω.

...
Κ' εγώ κάλλιά'χω Θάνατον, κι άσκημα ν' αποθάνω,
παρά να μην ξετελειωθεί ό,τι στο νου μου βάνω. Δ 212

...
Κι ο Θάνατος ο ζωντανός μεγάλον πόνο δίδει,
μα ο άλλος πόνο δε γρικά στου 'δου το σκοτίδι. Δ 354

Ο θάνατος και η έκδηλη προτίμησή του αποτελεί κορύφωμα της ολοκληρωτικής αλληλουποταγής του εκάστοτε υποκειμένου στο αντικείμενο του πόθου του.

Γενικά, «ο ποιητής του Ερωτόκριτου ξέρει να αφηγηθεί και, όταν χρειάζεται, ξέρει να ξεδιπλώσει τη δύναμη του πάθους. Αλλά ο χαρακτήρας του είναι να μιλά «με γνώση και με τρόπο». ¹⁵ «Φαντασία δημιουργική σε ό,τι αγγίζει την μορφολογία και τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του ποιήματος, ισχυρά αναπλαστική σε ό,τι αφορά στο περιεχόμενο. Τι έμεινε από το αρχικό έργο; Ένα σχήμα. Από μια μυθιστορία της σειράς ο Έλληνας ποιητής έκανε ένα αριστούργημα». ¹⁶

Θα μπορούσαμε καταγράψουμε ορισμένες ακόμα παρατηρήσεις. Ο έρωτας εμφανίζεται ανάμεσα σε μια βασιλοπούλα, την Αρετούσα, κόρη του βασιλιά της Αθήνας Ηράκλη και τον Ερωτόκριτο, γιο ενός συμβούλου του του βασιλιά, του Πεζόβουλου. Οι ήρωες ανήκουν σε διαφορετική θέση κοινωνική θέση, αν και -αξιοσημείωτο- οι γονείς του χαίρουν ιδιαίτερης εκτίμησης στα βασιλικά ανάκτορα. Πρόκειται για ένα έρωτα «ασύμμετρο» μεν, αμοιβαίο δε, παρόλο που στην Αρετούσα γεννιέται πριν ακόμη δει το αντικείμενο του ερωτικού της πόθου. Γνωρίζει μόνο μια ταλαντούχα πλευρά, άξια του έρωτά της. Η πορεία του έργου προσδίδει ένα άλλο γνώρισμα του έρωτα, αυτού που ευοδώνεται ηθικά με τον γάμο, τελικό σταθμό του ερωτικού πάθους. Βέβαια, παράγοντας ευόδωσης και αποδοχής του έρωτά τους -και αυτό είναι επίσης γνώρισμα- αποτελεί η πατρική συγκατάθεση, η οποία, αν και περνά από στάδια αμφισβήτησης και κλονίζεται ισχυρά από την

άρνηση της Αρετούσας να συμφωνήσει με τις πατρικές υποδείξεις και επιθυμίες, στο τέλος ο αμοιβαίος έρωτας επιστεγάζεται με τη συγκατάθεση του πατέρα. Η τιμωρία αποτελεί το τίμημα της παράβασης των πατριαρχικών θεσμών. Ο γάμος με έρωτα απειλείται από τον γάμο ως σύμβαση, συμβόλαιο που υπηρετεί τα γονικά, οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα.

Ο έρωτας εμφανίζεται ως διπλή μορφή βασανιστηρίου: και ως πάθος κινείται βασανιστικά, τυραννικά και καταστροφικά του νου και του σώματος των δύο νέων και ως αιτία τιμωρίας. Ο έρωτας, δηλαδή, εμφανίζεται και με ρομαντικό χαρακτήρα και ως αποτέλεσμα πατρικής οργής. Οι ερωτικές σκέψεις και έγνοιες προκαλούν αγρύπνια, ανορεξία και οκνηρία.

Αλλά η οκνηρία αυτή έρχεται σε αντίθεση με την ορμητικότητα και τον ηρωισμό που επιδεικνύει ο πρωταγωνιστής όταν ανταγωνίζεται. Για τον λόγο αυτόν, ο έρωτας σχετίζεται και με τον πόλεμο, με τον οποίο συνδέεται από τους πρώτους κιόλας εισαγωγικού στίχους, όπου προεξαγγέλλονται τα βασικά θέματα της ποιητικής μυθιστορίας. Και στη συνέχεια του πρώτου μέρους ο Ρωτόκριτος κονταροχτυπιέται, προκειμένου να εμποδίσει τον κρυφό ακόμα έρωτά του να εκτεθεί σε κίνδυνο.

Ένα άλλο μοτίβο με το οποίο συνδέεται ο έρωτας, ως συνέπεια του πάθους που γεννά, είναι το μοτίβο της περιπλάνησης ή της εγκατάλειψης της πατρίδας, ως απόπειρα λύτρωσης από τα προαναφερθέντα «βασανιστήρια» του έρωτα.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να αναφερθούμε ονομαστικά στα ερωτικά μοτίβα ή τις ερωτικές μορφές που παίρνει ο έρωτας στον Ερωτόκριτο, έως ότου κατασταλάξει στην προσδοκώμενη και επιθυμητή μορφή του: εγκατάλειψη της πατρίδας, περιπλάνηση/ταξίδι, έρωτας ως πάθημα και ψυχική πληγή, έρωτας ως αδράνεια, αγρύπνια, τιμωρία, πόλεμος, ο έρωτας ως θάνατος και θρήνος.

Με τον τρόπο αυτόν ο ποιητής του Ερωτόκριτο εξυμνεί τον άδολο έρωτα και συγχρόνως την ανδρεία και την αρετή και δίδει έναν καταφανή ρομαντικό και ιπποτικό χαρακτήρα στο έργο του.¹⁷

Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία έγινε μια απόπειρα παρουσίασης του έρωτα και των μορφών με τους οποίους αυτός εκφράζεται, ως αποτέλεσμα εξαιρετικής φαντασίας, εμπειρικού βιώματος και θυμόσοφου κατασταλάγματος του εκφραστικότητας ποιητή.

Ο έρωτας εμφανίζεται στον Ερωτόκριτο ως κοσμογονική δύναμη, ως δυνατή αίσθηση, που κάθε προσπάθεια περιγραφής του από τον ποιητή φανερώνει την αδυναμία της ρητής έκφρασής του.

Κρίνεται σκόπιμο και συνάμα αποτελεί χρέος να τονιστεί ότι η εργασία αποτελεί απόπειρα, δοκιμή παρουσίασης των μορφών του έρωτα ή -διαφορετικά- των ερωτικών μορφών και σε καμιά περίπτωση δεν διεκδικεί το αλάθητο

ή το απόλυτο του περιεχομένου της. Το θέμα μπορεί να ιδωθεί και να αποκαλυφθεί και από άλλες οπτικές, όπως λ.χ. είναι η εστίαση στις σκηνές συνάντησης των δύο νέων. Εσκεμμένα και για αποφυγή του κινδύνου να κλονιστεί η συνοχή της παρούσας εργασίας, μια τέτοια επιπλέον προσέγγιση αφήνεται, χωρίς να παραβλέπεται η αξία της. Εξάλλου, μια ενδελεχής και εμβριθής ανάλυση και αποκάλυψη του ερωτικού μοτίβου απαιτεί εξειδικευμένη και επιστημονική προσέγγιση που ξεπερνά τις δυνατότητες μιας εργασίας στο πλαίσιο διδακτικών εξαμήνων.

Βιβλιογραφία

- Αλεξίου, Στ. (Επιμέλεια), (1988). *Βιτσέντζος Κορνάρος Ερωτόκριτος*. Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη. Αθήνα. Ερμής.
- Αλεξίου, Στ., (1995). *Η Κρητική Λογοτεχνία και η Εποχή της. Μελέτη φιλολογική και ιστορική*. Αθήνα. Στιγμή.
- Γιάνναρης, Α.Ν., (1889). *Περί Ερωτόκριτου και του Ποιητού αυτού. Κριτική και Γλωσσική Διατριβή επί Υφηγεσίας*. Αθήνα. Ανέστη Κωνσταντινίδου.
- Δημαράς, Κ. Θ. (1949). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Από τις ρίζες ως την εποχή μας*. Αθήνα. Ίκαρος.
- Καψωμένος, Ε. (1990). *Κώδικες και σημασίες*. Αθήνα. Αρσενίδη.
- Καψωμένος, Ε.Γ., (1999). *Ο Έρωτας στη Νεοελληνική Λογοτεχνία. Από τον Σικελιανό στον Ελύτη. Επιστημονικό συμπόσιο «περί έρωτος», Καπέσοβο 1999. Ιδρυματικό Αποθετήριο Ολυμπιάς. Σελ. 111-127. <http://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/6340> & <http://olympias.lib.uoi.gr/jspui/bitstream/123456789/6340/1/11.%20CE%9F%20CE%AD%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B1%CF%82%20CF%83%CF%84%CE%B7%20CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1.%20CE%91%CF%80%CF%8C%20CF%84%CE%BF%CE%BD%20CE%A3%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CF%8C%20CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD%20CE%95%CE%B%CF%8D%CF%84%CE%B7.pdf>*.
- Καψωμένος, Ε.Γ., (2009). *Ο έρωτας στο δημοτικό τραγούδι. Αρχαιολογία & Τέχνες*. τχ.111. σελ.34-39. Ιούνιος, 2009. <http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/07/111-5.pdf>.
- Παπαχατζής, Ν. (1989). «Διόνυσος» στο *Παγκόσμια Μυθολογία*. Εκδοτική Αθηνών. Αθήνα.
- Σεφέρης, Γ. (1999). *Ερωτόκριτος. Δοκίμες Α΄*. (Ζ΄ έκδ.). Αθήνα. Ίκαρος (σελ.284-2860).

11. Καψωμένος, 2009, όπ., σελ.38

12. Καψωμένος, Ε. (1990). «Η δομή της αφήγησης στον Ερωτόκριτο», *Κώδικες και σημασίες*. Αθήνα. εκδ. Αρσενίδη (σελ. 41).

13. Καψωμένος, 2009, όπ., σελ.38

14. Για τις μορφές του Θανάτου στη διονυσιακή λατρεία βλέπε Παπαχατζής, Ν. (1989). «Διόνυσος» στο *Παγκόσμια*

Μυθολογία, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα.

15. Σεφέρης, Γ. (1999). *Ερωτόκριτος. Δοκίμες Α΄*. (Ζ΄ έκδ.). Αθήνα. Ίκαρος (σελ.284-2860).

16. Δημαράς, Κ. Θ. (1949). *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Από τις ρίζες ως την εποχή μας*. Αθήνα. Ίκαρος (σελ. 81-83).

17. Γιάνναρης, 1889, όπ. σελ.3

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Ολοένα και πιο πολύς λόγος γίνεται τελευταία από έγκριτους επιστήμονες για τις επιπτώσεις της Παγκοσμιοποίησης στην καθημερινότητα του σύγχρονου και του μελλοντικού ανθρώπου. Μια παγκοσμιοποίηση σε πλατύ εναγκαλισμό με την Ψηφιακή Τεχνολογία, που στοχεύει καταφανώς στην εξομοίωση των ανθρώπινων συμπεριφορών και την συμμόρφωση της «μάζας» στη Νέα Τάξη Πραγμάτων, όπου τα «πράγματα» είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι. Η εποχή του homo sapiens, του ανθρώπου δηλαδή που με γνώμονα την αλήθεια και τη γνώση αναγνωρίζει τις ανάγκες του και επιλέγει ελεύθερα και λογικά το «ζην» και το «ευ ζην», δίνει πλέον τη θέση του στον ομογενοποιημένο «μετάνθρωπο», τον «υπεράνθρωπο». Ένα ον που μορφώνεται απόλυτα από αλγόριθμους του ίντερνετ, καθώς τη στιγμή που επιλέγει εφαρμογές στον υπολογιστή του ως εργαλείο της καθημερινότητάς του, την ίδια ακριβώς στιγμή η καθημερινότητά του εργαλειοποιείται. Εταιρείες, πολυεθνικοί κολοσσοί και οικονομικές ολιγαρχίες ελέγχουν και κατευθύνουν πλέον όχι μόνο μεμονωμένους πολίτες, αλλά και πολυπρόσωπα κέντρα εξουσίας και δικαίου σε διεθνές επίπεδο.

Η Παγκοσμιοποίηση, ακόμη, είτε έχει εναγκαλιστεί την εργαλειοποίηση όλων των κρίσιμων «κρίσεων» του σύγχρονου κόσμου: υγειονομικής, ενεργειακής, επισιτιστικής, περιβαλλοντικής..κλπ, είτε τις έχει προκαλέσει. Όλα στο όνομα του κέρδους!

Και το «αύριο» προδιαγράφεται ζοφερό, καθώς σε όλα τα Μέσα και με όλα τα μέσα ο μελλοντικός άνθρωπος

της **Κορίνας Πάντου**
φιλόλογου, ποιήτριας και
θεατρικής συγγραφέως

προεικονίζεται σαν ένα τεχνο-ζώο, που θα περνά τον περισσότερο χρόνο της ζωής και δράσης του σε μια εικονική και εξ αποστάσεως πραγματικότητα, απομονωμένος στην διαδικτυακή μοναξιά του, με υποκατάστατα εικονικά σωματικών και ψυχικών αναγκών, μακριά από τη Φύση και τη «φύση» του. Ίσως καταντήσει ένα θλιμμένο και θλιβερό απομεινάρι της έως τώρα μορφής του Ανθρώπου, μη σεξουαλικό, μη κοινωνικό, τρομοκρατημένο κι απόλυτα ανελεύθερο, που δεν θα βιώσει ποτέ τη χαρά της αληθινά ομαδικής δημιουργίας έως και γόνιμης διαφωνίας με το Σύστημα. Γιατί δεν ισχύει μόνο πως η Παγκοσμιοποίηση με τη βοήθεια της νέας Τεχνολογίας εξαφανίζει την ατομικότητα,

που γεννά τη διαλεκτική και την ελευθερία, αλλά και το ότι πλέον παγκοσμιοποιείται η μοναξιά κι η άνευ όρων υποταγή στις επιταγές οικονομικών και πολιτικών ηγεσιών.

Το στοίχημα, λοιπόν, είναι πλέον για την επόμενη γενιά ανθρώπων το κατά πόσο θα επιβιώσει η ανθρώπινη, κοινωνική «φύση» από τον πόλεμο που έχει απλώσει γύρω της η κρατούσα Ελίτ της Τεχνολογίας. Η εξισορρόπηση ψευδαισθήσεων και πραγματικότητας θα γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο εγχείρημα για τις επόμενες γενιές, που το «φυσικό» τους περιβάλλον θα είναι απόλυτα «φτιαχτό», από μηχανές τεχνητής νοημοσύνης.

Θέλω να ελπίζω, ωστόσο, πως ο «Άνθρωπος» στον πυρήνα του, ως συναισθηματική, ηθική και λογική οντότητα, θα καταφέρει στο τέλος να βρει μια νέα ισορροπία και διάκριση ανάμεσα σε κείνον και τα ρομπότ.

Το παλιό σεντόνι

Τουλάχιστον 80 ετών, το άσπρο διπλό σεντόνι με περίμενε, ξεχασμένο και αχρείαστο, σε κάποιο συρτάρι. Από γεμάτο-βαρύ βαμβάκι, με το διακριτικό αζουράκι του στο τελείωμα, χλωμό από την κλεισούρα και τη μοναξιά, με κοίταξε παραπονιάρικα, το κοίταξα τρυφερά κι αγαπηθήκαμε από την πρώτη στιγμή.

Γιατί να μην το αγαπήσω, γιατί να μη του δώσω μια δεύτερη ευκαιρία; Χρειάζομαι ένα άσπρο κατωσέντονο, είπα, και στρώθηκα στη δουλειά. Ξήλωσα, δίπλωσα, τρύπωσα, και ετοίμασα τη θέση για το λάστιχο κι από τις δυο πλευρές, πάνω και κάτω. Και τότε τον πρόσεξα. Μικρός και διακριτικός, από ροζ ξεθωριασμένη κλωστή, με κομψή λεπτή πλακοβελονιά, ο μικρός κεντημένος σταυρός αποκαλύφθηκε μπροστά μου και με συγκίνησε. Μέχρι τώρα είχα επιβεβαιώσει, από τους Καππαδόκες, το «έθος των Βυζαντινών» (που τόσο ωραία περιγράφει ο Φαίδων Κουκουλές*), να κεντούν οι γυναίκες το σχήμα του σταυρού στα «σινδόνια και τα εφαιπλώματα», για ευλογία και προστασία. Τώρα, βρήκα το έθιμο και στους Έλληνες Βορειοηπειρώτες, τους συχνά παρεξηγημένους Αρβανίτες. Πολίτες της μεγάλης βυζαντινής αυτοκρατορίας, Ορθόδοξοι Χριστιανοί, έσωσαν την πίστη τους, τη γλώσσα και τα έθιμά τους κι αυτό το μαρτυρούν οι ιστορικοί, αλλά κι ο σταυρός στο παλιό σεντόνι.

Καλά έκανα και φύλαξα το παλιό σεντόνι. Καλά έκανα και ασχολήθηκα μαζί του και τού 'δωσα ζωή. Καλά έκανα και έσωσα τον σταυρό. Κάποτε τον κέντησε η πεθερά μου, η Ιφιγένεια, μικρή κοπελίτσα γύρω στα δεκαεπτά... τότε που ετοίμαζε την προίκα της!

*Φαίδων Κουκουλές: Ιστορικός-βυζαντινολόγος (1881-1956). Σημαντικότερο έργο του είναι το εξάτομο: «Βυζαντινών βίος και πολιτισμός».

της Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε

Παγκοσμιοποίηση και απώλεια προσανατολισμού

Η παγκοσμιοποίηση είναι μια εξέλιξη της σύγχρονης ζωής που κανείς δεν μπορεί πλέον να αρνηθεί ή να εμποδίσει και η οποία προβάλλει ως ιδανικό και στόχο της... την πολυπόθητη ευημερία. Οι υποστηρικτές της ταυτίζουν τη γεωργική και βιομηχανική ανάπτυξη με τη συσσώρευση πλούτου και επομένως την ευημερία, έχουν δε σαν σημαία τους το... όσο πιο πολλά κερδίζεις τόσο πιο ευτυχής γίνεσαι. Ωστόσο δεν υπάρχει μεγαλύτερο ψέμα από αυτό. Είναι μια στημένη απάτη που ενισχύει μεν την ελεύθερη αγορά, αλλά υποδουλώνει τον άνθρωπο με τρόπο ανέντιμο και ύπουλο.

Σιγά-σιγά λοιπόν, χωρίς να το καταλάβουμε και στην ουσία χωρίς να αντιδράσουμε, κάναμε την υπερκατανάλωση κανόνα και ανάγκη μας, με αποτέλεσμα... όλο να αγοράζουμε κι όλο κάτι να μας λείπει. Η διαφήμιση μάς υποδούλωσε και το πανούργο «shopping therapy» έγινε πεποίθηση και αντικαταθλιπτικό μας. Η τεχνολογία προόδεψε πολύ και τη θεοποιήσαμε, οι αποστάσεις εκμηδενίστηκαν και το απολαύσαμε, η εικόνα κι ο ήχος έφτασαν στα πέρατα του κόσμου σε δευτερόλεπτα και καμαρώσαμε, η δε Ιατρική νίκησε τις ανίατες αρρώστιες, παράτεινε τη ζωή, μείωσε εντυπωσιακά τον πόνο κι εμείς θαυμάσαμε την πρόοδο κι υποκύψαμε δουλικά στην παγκοσμιοποίηση.

Τι γίνεται όμως με την ψυχή του ανθρώπου; Τι γίνεται με τους ατέρμονες πολέμους; Που κρύβεται η ευτυχία; Μήπως τελικά ο σύγχρονος άνθρωπος παραμυθιάζεται με φρούδες ελπίδες; Μήπως η διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ένα, κατάλληλα επιλεγμένο, καταπραϊντικό ή ίσως υπνωτικό γι όλους μας; Μήπως τελικά με όλα αυτά κυριαρχεί ο ισχυρός, όπως είχε διαπιστώσει κι ο Θουκυδίδης («τον ήσσω υπό του δυνατοτέρου κατείργεσθαι»);

Πράγματι η παγκοσμιοποίηση ενώ στοχεύει στη συνεννόηση των λαών, καταλήγει να οδηγεί στην υποταγή των ασθενεστερών. Οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι κι οι φτωχοί...

της Δέσποινας
Χίντζογλου -
Αμασλίδου
γιατρού,
μέλος της Ε.Λ.Β.Ε

φτωχότεροι. Το ένα τρίτο των ανθρώπων ζουν στα όρια της λιμοκτονίας, το χρηματιστήριο καταστρέφει πανεύκολα τις αδύναμες οικονομίες κι οι πλούσιοι ζουν δυστυχισμένοι κι ανικανοποίητοι μέσα στα χρυσά παλάτια τους.

Ο άνθρωπος ζει για να τρώει, να πίνει και να διασκεδάζει. Υπάρχουν εύκολες λύσεις για όλα. Δε χρειάζεται πια να σκεφτείς, άλλοι σκέφτονται για σένα, είναι αυτοί που σε πληροφορούν για τα γεγονότα, με τον τρόπο που θέλουν οι ίδιοι. Είναι αυτοί που σε καθοδηγούν. Το περιττό έγινε βάση, η αυταπάτη έγινε νόμος και το άγχος... κανόνας κι αποτέλεσμα!

Όμως η αλλαγή αυτή έφερε παρενέργειες. Άρχισαν να φαίνονται στη Φύση, που καιρό τώρα πάσχει και μάλιστα βαριά. Θυσιάσθηκε κι αυτή,

όπως κι η ψυχή μας εξάλλου, στην πρόοδο. Τα δάση αποψιλώνονται ή καίγονται, το νερό μειώνεται, η ατμόσφαιρα κι η θάλασσα μολύνονται κι όλα γίνονται χειρότερα από πριν. Κι έτσι ενώ η παγκοσμιοποίηση υποσχέθηκε πολλά, κατάστρεψε τη Φύση και δολοφόνησε την Ψυχή. Δηλαδή εξαφάνισε τον άνθρωπο με αξίες.

Πρέπει επιτέλους να αφυπνισθεί η ανθρώπινη συνείδηση. Ήρθε η ώρα να μετατρέψει την αλλοτρίωση σε καταξίωση και το άγχος σε αγώνα. Ο άνθρωπος πρέπει να αλλάξει τον τρόπο ανάγνωσης των γεγονότων. Η μελέτη κι η κατανόηση της Ιστορίας μπορεί να τον βοηθήσει στον επαναπροσδιορισμό του στόχου του.

Η αρχαία παιδεία που αναζητούσε την αλήθεια, το κάλλος και την αρετή και μετά ο Χριστιανισμός, που ήταν η πηγή της αγάπης και της προσφοράς, ας γίνουν αλάθητοι δείκτες προσανατολισμού και πορείας. «Ο ουν κτησάμενος την αγάπην Αυτόν τον Θεόν εκτήσατο» έγραψε ο Μάξιμος ο Ομολογητής τον Ζ' αιώνα.

Έτσι μόνο θα μπορέσουμε να μετατρέψουμε τη Παγκοσμιοποίηση σε Οικουμενισμό.

Αυτό ας γίνει το μεγάλο μας όραμα!

ΕΙΜΑΣΤΕ

Είμαστε....

Κείνα τα ξιπασμένα θαλασσόχορτα,
που σωρεύουν θησαυρούς
πειρατικών,
στην άμμο!

Γλιστρούν πάνω στους κόκκους,
ξαναστολίζουν βυθούς!
Κι ο Ουρανός, σα θελήσει αγγέλους,
μας τους παίρνει!

Κι η θάλασσα δίπλα, σα φουσκώσει,
μας παρασέρνει...

Είμαστε γλιστερά χαλίκια
στην όχθη του Χρόνου.

Κατρακυλάμε....

Τη χημεία ο Καιρός συνθέτει κι
αποσυνθέτει...

και τους φίλους ξεχνάμε!

Στα σπλάχνα του άσπλαχνα μας
επιστρέφει και τ' Άπειρο τρέφει!

Κάποιοι είμαστε,
βράχοι γρανιτένιοι ...

το σχήμα μας ορίζει το τοπίο
που πατάμε.

Τη γη, θαρρείς για μια στιγμή,
απ' τις κορυφές κρατάμε(!),

Κάποιοι είμαστε....

Η «λάβα» που οι αιώνες τη
χαϊδεύουν στις ψηλές κορφές.
Τις ανατρέπει και ... «σπουδαία
τοπία» χαλάνε!

Υ.Σ. «Οι πτωχοί τω
πνεύματι...»
ΚΥΡΙΑΚΗ-ΚΟΡΙΝΑ
ΠΑΝΤΟΥ

ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΟΜΑΔΑ

Β' ΜΕΡΟΣ

Αλλιώς δεν θα μπορούσε ποτέ να ανακαλύψει τις δυνάμεις του και να τις εμπιστευθεί. Όσον αφορά την από-ιδανικοποίηση των γονιών, που βαδίζει παράλληλα με το πένθος για το τέλος της παιδικότητας, σημαίνει ότι ο έφηβος έχει να ξαναγνωρίσει τους γονείς του σαν κανονικούς ανθρώπους, με κανονικές ανθρώπινες αδυναμίες, να τους αποδεχθεί και να τους αγαπήσει ξανά έτσι. Αυτό προκαλεί αρχικά απογοήτευση στον έφηβο, αποτελεί όμως και μια βασική αποδοχή της κοινωνικής πραγματικότητας.

γ) Η συναισθηματική αστάθεια και οι απότομες και συχνές συναισθηματικές αλλαγές. Ο έφηβος μπορεί την μια στιγμή να είναι πολύ χαρούμενος και την άλλη πολύ μελαγχολικός. Παρουσιάζει αστάθεια στις σχέσεις του και παράλογες αλλαγές στην συμπεριφορά του. Άλλοτε δείχνει μεγάλο πείσμα και είναι άκαμπτος, ενώ άλλοτε γίνεται υποχωρητικός και υπάκουος. Μπορεί επίσης να παρουσιάζει μεγάλες και συχνές αλλαγές στα ενδιαφέροντά του.

δ) Το ερωτικό ενδιαφέρον. Στην αρχή της εφηβείας τόσο τα αγόρια, όσο και τα κορίτσια δείχνουν αδιαφορία για το άλλο φύλο, ενώ μπορεί να «ερωτεύονται» άτομα, συνήθως μεγαλύτερης ηλικίας, που είναι δύσκολο να πλησιάσουν και που μπορεί να λειτουργούν σαν κοινωνικά πρότυπα (πχ. ηθοποιούς, τραγουδιστές, αθλητές, καθηγητές κλπ.). Στην μέση της εφηβείας υπάρχει συνήθως έντονο ερωτικό ενδιαφέρον, που όμως τα παιδιά δυσκολεύονται να βρουν το θάρρος να το εκφράσουν, κάτι που κάνουν πιο άνετα όσο προχωρούν προς την ολοκλήρωση της εφηβείας και την ενηλικίωση.

ε) Δίνει μεγάλη σημασία στην σχέση με τους συνομήλικους. Για το θέμα αυτό όμως θα μιλήσουμε αναλυτικά πιο κάτω.

στ) Η μελλοντική του επαγγελματική απασχόληση και οι στόχοι για την εκπαίδευση και τον τρόπο ζωής του διερευνώνται και αναθεωρούνται. Παράλληλα θέτει στον εαυτό του στόχους κοινωνικής συμμετοχής (ένταξη σε κοινωνικές ομάδες κλπ.).

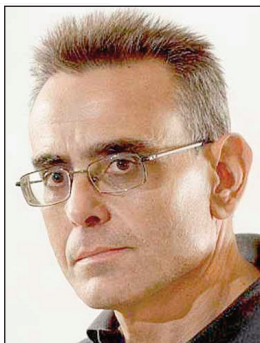
ζ) Αρχίζει να σχηματίζει το σύστημα των δικών του αξιών, ιδεών και στάσεων προς τη ζωή. Αμφισβητεί και επανεξετάζει τις αξίες των γονιών του, καθώς και τα συστήματα αξιών της κοινωνίας και τις τρέχουσες ηθικές και φιλοσοφικές αξίες. Απορρίπτει μερικές από αυτές, ενώ παράλληλα προσπαθεί να ενστερνιστεί κάποιες καινούργιες. Στην προσπάθειά του αυτή αναζητά και ταυτίζεται – «θαυμάζει» κοινωνικά πρότυπα (αντίστοιχα με αυτά που αναφέρθηκαν πιο πάνω).

Μέσα από τις διαδικασίες αυτές ο έφηβος σταδιακά διαμορφώνει την αίσθηση ενήλικου εαυτού. Την ταυτότητά του δηλαδή, που, σχετίζεται με τα ερωτήματα «ποιος είμαι, πού πάω και γιατί».

Ας περάσουμε τώρα στην λειτουργία της οικογένειας στην περίοδο της εφηβείας, και στην επίδραση, που έχει η οικογένεια στην εξέλιξη των παιδιών στην περίοδο αυτή.

Όταν τα παιδιά βρίσκονται στην εφηβεία, οι γονείς συνήθως έχουν τα εξής θέματα να αντιμετωπίσουν:

1. Υπαρξιακή και συγκινησιακή κρίση της μέσης ηλικίας. Στην φάση αυτή οι γονείς, συνειδητοποιώντας πλέον ότι τα χρόνια που τους μένουν να ζήσουν δεν είναι απεριόριστα, κάνουν απολογισμό της μέχρι τώρα ζωής τους και θέτουν

του Δρα **Ιωάννη Σιγάλα**
παιδοψυχιάτρου

νέους στόχους για να της δώσουν νόημα κατάλληλο με την τωρινή φάση τους. Μπαίνουν δηλαδή σε μια αντίστοιχη κατάσταση με αυτή των εφήβων παιδιών τους, που επίσης χρειάζεται να θέσουν στόχους, που θα δώσουν νόημα στην ζωή τους. Συχνά όμως μπορεί να βιώνουν αντιφατικά συναισθήματα γι' αυτά, που έχουν όλες τις επιλογές μπροστά τους, ενώ για τους γονείς τα περιθώρια αρχίζουν να στενεύουν.

2. Η πορεία της συζυγικής σχέσης παίζει καθοριστικό ρόλο τόσο για τους γονείς, όσο και για την εξέλιξη των παιδιών. Χρειάζεται οι γονείς να αναλάβουν ξεκάθαρα την ευθύνη της συζυγικής τους σχέσης και με κανένα τρόπο να μη την αναθέτουν στα παιδιά τους.

3. Η σχέση των γονέων με τις οικογένειες καταγωγής τους αλλάζει. Ενώ μπορεί οι παππούδες να στήριζαν έως τώρα την οικογένεια (π.χ. συμβάλλοντας στην φροντίδα των παιδιών), τώρα συχνά χρειάζονται εκείνοι βοήθεια συνήθως για λόγους υγείας. Εάν έως τώρα οι γονείς έχουν επεξεργαστεί ικανοποιητικά την πορεία της δικής τους α-tonόμησης, τότε και η περίοδος αυτή μπορεί να χαρακτηρίζεται από ζεστές σχέσεις, με αλληλοκατανόηση και πιθανώς αλληλοβοήθεια με τους δικούς τους γονείς. Αλλιώς τόσο οι συμβουλές των παππούδων ή οι οποιεσδήποτε προσπάθειες να βοηθήσουν, όσο και η δική τους ανάγκη για βοήθεια, μπορεί να αποτελούν ένα ακόμη μεγάλο βάρος για την καθημερινή ζωή της οικογένειας.

Στην περίοδο αυτή χρειάζεται οι γονείς να αποδεχτούν τον βαθμιαίο αποχωρισμό του παιδιού τους, ενισχύοντας παράλληλα τον συναισθηματικό σύνδεσμο μαζί του, να αναγνωρίσουν την διαφορετικότητά του και να αποδεχθούν προσωπικές του επιλογές, με τις οποίες πιθανώς δεν θα συμφωνούν. Και αυτό θα γίνει ευκολότερα αν οι ίδιοι έχουν επεξεργαστεί ικανοποιητικά τα δικά τους θέματα σε σχέση με τον αποχωρισμό, την ανεξαρτησία και την οικειότητα. Η βαθμιαία συναισθηματική απομάκρυνση του εφήβου από τους γονείς του δημιουργεί προβλήματα και φέρνει στην επιφάνεια τη δική τους εξάρτηση από τα παιδιά, καθώς και τον ρόλο των παιδιών στη διατήρηση της συζυγικής ισορροπίας και ομοιόστασης. Ένα λειτουργικό ζευγάρι παρουσιάζει τώρα αρκετή ευελιξία των ορίων του για να επιτρέψει τα "μέσα - έξω" του εφήβου στο σπίτι και να δέχεται τόση ανεξαρτησία από το μέρος των παιδιών, όση είναι σε θέση να αξιοποιήσουν. Χρειάζονται γονείς διαφοροποιημένοι και υπεύθυνοι τόσο για τις προσωπικές τους επιλογές, όσο και για την πορεία της συζυγικής τους σχέσης, προκειμένου να υπάρχει πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη των παιδιών. Και χρειάζονται δύο δημιουργικοί γονείς, με ενθουσιασμό και αγάπη για την ζωή, για να μπορεί απρόσκοπτα ο έφηβος να αποκτήσει ένα δημιουργικό όραμα για την δική του προσωπική ζωή.

Έτσι λοιπόν γίνεται φανερό ότι η ολοκλήρωση της προσωπικότητας του εφήβου περνάει από διαδικασίες που στοχεύουν στην προαγωγή της λειτουργικότητας όλης της οικογένειας, τόσο σε επίπεδο προσώπων, όσο και σε επίπεδο σχέσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στην συζυγική σχέση, της οποίας η ζωτικότητα δοκιμάζεται στην φάση αυτή.

(Συνεχίζεται)

«ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ»

Θεσσαλία!... Κάμπος!... Όλυμπος!...

Ένας πίνακας ζωγραφικής και ένα πάζλ ανθρώπων που ζουν και εργάζονται εκεί, συμβιώνουν και διατηρούν μέχρι και σήμερα τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου που τους μεγάλωσε και που ζωντάνεψε τα όνειρά τους.

Σαρακατσάνοι, Βλάχοι, Χασιώτες, Καραγκούνηδες, Σμυρναίοι, ακόμη και νησιώτες βρήκαν θαλπωρή στο θεσσαλικό κάμπο, σε κάθε γωνιά του.

Σε μία τέτοια γωνιά κοντά στο φαράγγι της Χράπας και σε δροσερές πηγές, σε υψόμετρο 760μ. βρίσκεται ένα κεφαλοχώρι με πλούσια ιστορία και δραστήριους ανθρώπους. Ένα χωριό που σε πείσμα των καιρών στέκει αγέρωχο σε όλες τις αντιξοότητες παρά τα αρκετά προβλήματα που αντιμετωπίζει, συνεχίζει να προσφέρει, να αγωνίζεται και να συμμετέχει στα κοινά.

Οι κάτοικοι της Κρανιάς κτηνοτρόφοι και γεωργοί κυρίως, φαίνεται να έχουν βρει τις ισορροπίες όσο είναι δυνατόν αντιμετωπίζοντας τις ιδιαιτερότητες των καιρικών φαινομένων και χαίρονται τη ζωή. Εργάζονται αρκετά και ταυτόχρονα παρακολουθούν και συμμετέχουν σε όλα τα δρώμενα του τόπου και τα έθιμα που αναβιώνουν κάθε χρόνο στο χωριό, διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων.

Την πρώτη κιόλας μέρα κιόλας του χρόνου την καλωσορίζουν με τα Μπαμπαλιούρια και στις 6 Ιανουαρίου, τη μέρα των Θεοφανίων, χαίρονται και διασκεδάζουν με το Γαϊτανάκι. Άλλα γνωστά έθιμα, η Καμήλα και ο Καμηλιέρης, η Αρκούδα και ο Αρκουδιάρης, τα ήθη και έθιμα του χωριάτικου γάμου, τα έθιμα των Χριστουγέννων και του Πάσχα και πολλά ακόμη.

Τα δημοτικά τραγούδια, οι δημοτικοί χοροί και η ντοπιολαλιά αποτελούν ένα ανεπανάληπτο θησαυρό, ένα σημαντικό πολιτιστικό κεφάλαιο.

Οι παραδοσιακές συνταγές και οι γυναικείες σπιτικές χειροτεχνίες, συμπληρώνουν την παράδοση.

Πολλά από τα σπίτια χτισμένα με πέτρα, δίνουν μία ξεχωριστή εικόνα στο σύνολο του χωριού. Οι πλατείες δέχονταν με χαρά τις δραστηριότητες των κατοίκων και είναι

της **Ελένης
Μπλιούμη-Μπαρά**
εκπαιδευτικού
& λογοτέχνιδας

σα να νιώθουν κι αυτές τον παλμό των γεγονότων.

Στολίδι του χωριού η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου που στέκεται, χρόνια τώρα, επιβλητική και αγκαλιάζει όλο το χωριό δίνοντας ασφάλεια και σιγουριά στους Κρανιώτες.

Λέγεται ότι σε μια μεγάλη σημαδιακή κρανιά (δέντρο) βρέθηκε το εικόνισμα του Αγίου Δημητρίου και ένα καντήλι που έκαιγε. Οι κάτοικοι το έβλεπαν τις νύχτες από μακριά και όταν ανακάλυψαν τι συνέβαινε θεώρησαν ότι ήταν θείο θέλημα να κτιστεί ομώνυμη εκκλησία εκεί. Αυτό το γεγονός ήταν επίσης διαβεβαίωση ότι αν οι κάτοικοι έχτιζαν το χωριό τους εκεί, θα ζούσαν με ασφάλεια.

Από το δέντρο αυτό πήρε και το όνομά του, το χωριό.

Το μοναστήρι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, είναι ακόμη ένα κτίσμα του 17ου αιώνα και βρίσκεται στα νότια του χωριού και ο Αϊ Λιας ήταν από πάντα το ιδανικότερο μέρος για το αντάμωμα όλων των Κρανιωτών που κατοικούσαν στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της Ελλάδας.

Τα σχολεία όλων των βαθμίδων που υπάρχουν στην Κρανιά βοήθησαν τα παιδιά να μορφωθούν και να διαπρέψουν σε πολλούς τομείς, μέσα και έξω από τη χώρα.

Όπως όλα όμως τα ορεινά χωριά έτσι και η Κρανιά αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα κυρίως το χειμώνα. Οι παγωνιές και τα χιόνια κουρνιάζουν στο χωριό και κάνουν δύσκολες τις μετακινήσεις των κατοίκων και κυρίως των ηλικιωμένων.

Η ελλιπής υγειονομική περίθαλψη, είναι ακόμη ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλα τα χωριά και φυσικά το αιώνιο πρόβλημα των νέων η εύρεση εργασίας...

Η φύση γύρω από το χωριό όμως δικαιώνει τους περιηγητές και φυσιολάτρες που μπορούν να απολαμβάνουν τις όμορφες τοποθεσίες και να γεύονται τον καθαρό αέρα των γύρω βουνών...

Του ανθρώπου η καταγωγή
στολίδι πολύτιμο στην ψυχή,
ρίζες χαραγμένες στα βάθη της γης
δροσερό λουλούδι ανθός, πηγή ζωής...

Μια φωτογραφία για τον χειμώνα

Η λεύκα μου τρεμουλιάζει. Τα φύλλα της τα γέρικα, σαν άρρωστα παρκινσονικά χέρια, χαιρετούν κι εμένα και το καλοκαίρι που φεύγει. Το φως ξεθώριασε, η θάλασσα γλύκανε, τα σπίτια άδειασαν όπως κι οι αμμουδιές.

Χάθηκε κι ο αντίλαλος των παιδικών φωνών. Δυο βάρκες μόνες και τελευταίες στο βάθος. Άπνοια για λίγο... για μια στιγμή του χρόνου. Ο χρόνος μένει ακίνητος για ν' αστράψει το φλας της μηχανής μου, να φυλακίσει το ασήμαντο δευτερόλεπτο, να το κάνει αθάνατο. Η λεύκα μου, η θάλασσα κι ο ουρανός μου σε μια φωτογραφία.

Η στιγμή σώθηκε. Στη μνήμη της μηχανής μου και στη δική μου. Η λεύκα μου, η θάλασσα κι ο ουρανός μου, πριν χάσει τα φύλλα της, πριν φουρτουλιάσει, πριν συννεφιάσει...

Μια φωτογραφία...

Για να μην ξεχνώ, ότι κάθε χειμώνας έχει την άνοιξη και το καλοκαίρι του, και κάθε πίκρα έχει μια χαρά και μια ανεμελιά που την ακολουθούν πιστά.

της **Δέσποινας Χίντζογλου - Αμασλίδου**, γιατρού, μέλος της Ε.Λ.Β.Ε

Το βιβλίο «Ο άγνωστος Βάρναλης» του Ηρακλή Κακαβάνη από τη Γαλανόβρυση

Το εμπειριστατωμένο έργο- Μελέτη «Ο άγνωστος Βάρναλης, ΚΑΙ 19 ΑΔΗΜΟΣΙΕΥΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ», έκδ. ΕΝΤΟΣ, 2012, σελίδες 316, είναι του Δημοσιογράφου Ηρακλή Κακαβάνη από την Γαλανόβρυση Ελασσόνας. Ο Η. Κακαβάνης γεννήθηκε το 1966. Σπούδασε φιλολογία κι από το 1991 εργάζεται ως διορθωτής και αρθρογράφος στην εφημερίδα «Ροζοσπάστης», είναι μέλος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών.

Παράλληλα ασχολείται με την επιμέλεια εκδόσεων.

Έχει γράψει και τα βιβλία: «Ο δαίμων του τυπογραφείου», εκδ. Προσκήνιο, 2008. «Ο Χικμέτ στην Ελλάδα», έκδ. Ατέχνως, 2020, «Φώτης Αγγουλές ο προλετάριος ποιητής», Ατέχνως, 2020.

Το βιβλίο- μελέτη για τον Κώστα Βάρναλη το έγραψε συγκεντρώνοντας υλικό από το αρχείο του ποιητή, τα περιοδικά και τον τύπο της εποχής και ό, τι άλλο υλικό βρήκε, όπως γράφει, «με στόχο να αποκαταστήσουμε κάποια λάθη στα ήδη δημοσιευμένα χρονολόγια, αλλά και να τα εμπλουτίσουμε με νέες πληροφορίες χρήσιμες τόσο στον μελετητή του έργου του Βάρναλη όσο και στον αναγνώστη.

Ακόμη και άγνωστα ποιήματά του υπάρχουν. Είτε ποιήματα που δημοσιεύτηκαν σε κάποιο περιοδικό ή εφημερίδα αλλά δε συμπεριλήφθηκαν σε καμιά από τις συλλογές που επιμελήθηκε ο ίδιος αλλά και στις μεταγενέστερες, είτε ποιήματα που τα χειρόγρατά τους υπάρχουν στο Αρχείο Βάρναλη και δε δημοσιεύτηκαν ποτέ».

Γι' αυτό συμπεριλαμβάνει 19 ποιήματα του Βάρναλη, απρόσιτα στο κοινό, μιας και δεν βρίσκονται σε άλλο βιβλίο.

του **Παύλου Λάλου**
συνταξιούχου
δημοσιογράφου
συγγραφέα

Βιογραφικά παραθέτει στο εκτενές κεφάλαιο «Από τα πρώτα του ατυχήματα...ως τις επιτυχίες της ώριμής του ηλικίας» σελ.31-90, πολλά στοιχεία από τη γέννηση του Βάρναλη το 1883 στον Πύργο (Μπουργκάς) Ανατολικής Ρωμυλίας (ο πατέρας του από τη Βάρνα, γι αυτό και πήραν το επίθετο Βάρναλης), τις σπουδές του, τη φοίτηση στην Αθήνα στη Φιλοσοφική 1903, την πρώτη εμφάνιση στα γράμματα το 1904, την πρώτη συλλογή-βιβλίο το 1905, το δίπλωμα και διορισμό το 1908 ως ελληνοδιδάσκαλος στην Αμαλιάδα, την υποτροφία για τη Γαλλία. Εντάσσεται στο δημοτικισμό, και λόγω των απόψεών του θα υποστεί διώξεις και απολύσεις από τους καθαρευουσιάνους.

Στην Αργαλαστή του Βόλου όπου ήταν καθηγητής, θα τον εμπλέξουν με τα λεγόμενα «Αθεικά» που είχαν επίκεντρο το Παρθενοναγωγείο του Βόλου, και μετά στην Αθήνα με τα «Μαρασλειικά» 1925-26.

Στο βιβλίο συμπεριλαμβάνονται πρακτικά από τις δίκες και άρθρα του Βάρναλη σε έντυπα. Το 1935 εξορίζεται στον Αη Στράτη.

Από το 1910 που κάνει την πρώτη μετάφραση τις «Βάκχες» θα μεταφράσει πολλά αρχαία έργα που θα παιχθούν στη σκηνή.

Το 1959 του απονέμεται το Βραβείο Λένιν, ενώ το 1961 προτείνεται για Νόμπελ Λογοτεχνίας. Έχουν μελοποιηθεί ποιήματά του που αγαπήθηκαν από το κοινό.

Ως συντάκτης θα εργαστεί σε πολλές εφημερίδες.

Το 1956 εκλέγεται στο Γενικό Συμβούλιο της ΕΔΑ και επανεκλέγεται το 1962. Θα πεθάνει στις 16 Δεκ. 1974.

Ο **Ηρ. Κακαβάνης**

ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ...

Στην πραγματικότητα,
πάλι τα παιδιά φωνάζουν :
«Ψωμί!»

Κι ακόμα στα κάγκελα κρεμούν τα παράπονα,
καθώς τραγουδάνε τον «Εθνικό» μας «Ύμνο»,
σε μουσική... «Ελλάδας Ρέκβιεμ».

Με τόλμη στήνουν στον τοίχο την «Παιδεία»,
και πάλι στα θρανία ιδρώνουν για μια θέση....

στην «ελαστική» ανεργία!

Τα ψάχνουν πάλι οι μανάδες ...

σε λίστες....προσωρινών «προσλήψεων».

Στην πραγματικότητα ...

τα παιδιά θλιβερά «μασάνε» την «Ελευθερία»,
μιας κι οι «Εφιάλτες» βιάζουν τις Θερμοπύλες τους.
Καβάλα στο παγκόσμιο σύστημα συνηθειών,
φτάνουν όπου να 'ναι οι Βάρβαροι,
και στο Πολυτεχνείο!!!

17 Νοέμβρη
ΚΥΡΙΑΚΗ-ΚΟΡΙΝΑ ΠΑΝΤΟΥ

Ο Βασίλης Ζαρζώνης μιλά για τον στρατηγό Δημήτρη Θεοδωράκη

Το Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας, το οποίο και εκπροσωπώ, ανάμεσα στους άλλους σκοπούς και δράσεις του μεριμνά εδώ και πολλά χρόνια για τη διάδοση και την ανάδειξη, τόσο της τοπικής όσο και της ιστορίας της πατρίδας μας. Συμμετέχουμε με χαρά και ενθουσιασμό σε ανάλογες εκδηλώσεις για να συμβάλλουμε στη διατήρηση της ιστορικής μας μνήμης και να δώσουμε ένα δυνατό στίγμα της εθνικής μας αναφοράς, ιδιαίτερα τώρα που βρισκόμαστε σε δύσκολη καμπή μέσα στα κοινωνικοοικονομικά, αλλά και γεωπολιτικά παγκόσμια δρώμενα. Είμαστε απόψε συνδιοργανωτές αυτής της σημαντικής πνευματικής εκδήλωσης προσδοκώντας να γνωρίσουν οι νεότεροι και να θυμηθούμε εμείς οι μεγαλύτεροι λαμπρές σελίδες του παρελθόντος, οι οποίες όμως φωτίζουν σαν δρομοδείκτες το μέλλον μας.

Έτσι λοιπόν απόψε, προπαραμονή της Επετείου της Απελευθέρωσης της Ελασσόνας, βρισκόμαστε εδώ με το συγγραφέα του βιβλίου Κωνσταντίνο Θεοδωράκη, ο οποίος σε όλη του τη ζωή υπήρξε στην πρώτη γραμμή όλων των αγώνων του έθνους κατά τον 20ο αιώνα: στους Βαλκανικούς πολέμους, στη Μικρασιατική εκστρατεία και στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Σύμφωνα με τον συγγραφέα Γ. Σαρρή, είναι ο μοναδικός Έλληνας που πολέμησε σε όλους τους αγώνες της πατρίδας.

Το βιβλίο του κ. Θεοδωράκη είναι εντυπωσιακό: Ο αναγνώστης μελετώντας τις 205 σελίδες του έρχεται αντιμέτωπος σχεδόν με ολόκληρη της νεότερη Ιστορία της Ελλάδας μέσα από συγκλονιστικές λεπτομέρειές της. Το έναυσμα βέβαια αυτής της συγγραφής υπήρξε η συγγένεια με τη μεγάλη στρατιωτική προσωπικότητα του στρατηγού Θεοδωράκη, αλλά αυτό δεν αναιρεί και δεν μειώνει ούτε κατά το ελάχιστο την επίπονη και επίμονη έρευνα την ενδελεχή και μακροχρόνια για την ανεύρεση στοιχείων σε αρχεία κρατικών υπηρεσιών και του τύπου, ιδιωτικά αρχεία, συγγράμματα και μαρτυρίες κριτών, καθώς και επισκέψεις σε μέρη που έδρασε και υπηρέτησε ο Στρατηγός.

Ο Ήρωας Στρατηγός Θεοδωράκης που δεν λύγισε από την αιχμαλωσία του στη Μικρασιατική καταστροφή είναι παράδειγμα προς μίμηση με την ανδρεία του για τους Στρατιωτικούς όλων των βαθμών του παρόντος και του μέλλοντος, υπενθυμίζοντάς μας ότι τα μέσα και η τεχνολογία αλλάζουν, αλλά οι αρετές του Στρατιώτη και του Ηγέτη παραμένουν ίσιες. Η καταγραφή των γεγονότων της έκδοσης είναι ιδιαίτερα σημαντική, διότι όπως έλεγε και η Βιρτζίνια Γούλφ: «...ό,τι δεν γράφεται είναι σαν να μην έχει συμβεί». Αξίζει δε εδώ να σημειωθεί πως η αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας είναι κέρδος και ωφέλεια για το έθνος. Κι όπως έλεγε και ο Λουκιανός: «...εκ του αληθούς, μόνο το χρήσιμο ανάγεται».

Ο Δημήτριος Θεοδωράκης λοιπόν γεννήθηκε το 1889 στο χωριό Άμπλιανη Ευρυτανίας. Μεγάλωσε μαζί με οχτώ άλλα αδέρφια σ' ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον με βουνά, ποτάμια,

του Βασίλη
Ζαρζώνη
φιλόλογου, συγγραφέα

νερόμυλους και σε έναν τόπο όπως η Άμπλιανη που ήταν φημισμένη εκτός από τα κτηνοτροφικά της προϊόντα για πολλά και σημαντικά πράγματα. Ας σημειώσουμε ελάχιστα στοιχεία για την Άμπλιανη: Εκεί το 1895, ο Ανδρέας Καρκαβίτσας ολοκλήρωσε το έργο του «Ο ζητιάνος».

Εκεί το 1825, έγινε η Συνέλευση των Οπλαρχηγών υπό τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, ενώ οι Αμπλιώτες πολεμιστές πλαισίωναν πάντα τον Μάρκο Μπότσαρη, τον Κίτσο Τζαβέλα και το ηρωικό Μεσολόγγι κατά την πολιορκία του.

Συγγραφείς και ποιητές εξυμνούν τις χάρες και τις ικανότητες των Αμπλιωτών, όπως ο Νικόλαος Βέης και ο Κωστής Παλαμάς.

Ανάμεσα στα χειμαδιά και στα βουνά της Ευρυτανίας μεγάλωσε ο Δημήτρης Θεοδωράκης με στερήσεις, φτώχεια, αλλά πολλή αγάπη για τις παραδοσιακές αξίες της πατρίδας του, γαλουχημένος από την οικογένεια και τους δασκάλους του, με πρότυπα τον Καραϊσκάκη, τον Αθανάσιο Διάκο, τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, τον Μάρκο Μπότσαρη και τον Κολοκοτρώνη. Γύρω του γινόταν κοσμοϊστορικά γεγονότα: η πτώχευση του 1893, οι Ολυμπιακοί αγώνες του 1896, ο ατυχής Ελληνοϊταλικός πόλεμος του 1897, το κίνημα στο Γουδί 1909.

Η 5η Οκτωβρίου 1912 όταν και ξέσπασε ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος ο Βαλκανικός πόλεμος τον βρίσκει Λοχία να αναλαμβάνει με επιτυχία την κατάληψη και μάλιστα αναίμακτη (συνέλαβε 15 αιχμαλώτους) σε συνοριακό σταθμό στο οροπέδιο της Μελούνας στην Ελασσόνα.

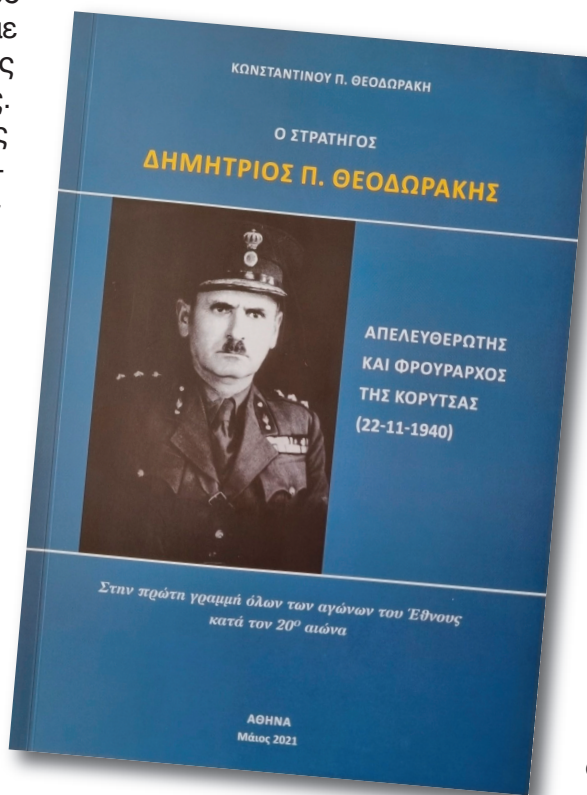
Στην κατά μέτωπον επίθεση που ακολούθησε συμμετείχε και στη μάχη της Ελασσόνας και στην περιλαμπρή μάχη των Στενών του Σαρανταπόρου.

Να λοιπόν γιατί με συγκίνηση υποδεχόμαστε μέσα από τις σελίδες της εξιστόρησης της ζωής του και των Αγώνων του τον Ήρωα της μάχης της Ελασσόνας, τον Δημήτριο Θεοδωράκη, Λοχία ακόμα στο βαθμό της ιεραρχίας του Στρατού. Όπως όλοι γνωρίζουν και παραδέχονται οι μάχες της Ελασσόνας και των Στενών του Σαρανταπόρου ίσως είναι τα σημαντικότερα πολεμικά γεγονότα της νεότερης Ελλάδας, γιατί αν δεν συνέβαιναν δεν θα διπλασιάζονταν η έκταση και ο πληθυσμός του συρρικνωμένου έως τότε νεοσύστατου ελληνικού κράτους.

Ακολουθεί λοιπόν συνέχεια της συμμετοχής του στη μάχη και απελευθέρωση της Φλώρινας 8 Νοεμβρίου 1912 και στην απελευθέρωση στις 7 Δεκεμβρίου 1912 στην Κορυτσά.

Με την έναρξη του Ελληνοβουλγαρικού πολέμου (Β' Βαλκανικός πόλεμος) ο Ήρωάς μας λαμβάνει μέρος στην πολυδοξασμένη και σώμα με σώμα μάχη στην οποία και σκοτώθηκε ο Λοχαγός του, στο Κιλκίς-Λαχανά 19-21 Ιουλίου 1913.

Στην πατρίδα μας λαμβάνει χώρα ο 1ος Εθνικός Διχασμός και μπαίνουμε στην περίοδο του Α' Παγκοσμίου πολέμου (1914-

1918). Στον πόλεμο αυτό και με τον βαθμό του Υπολοχαγού, λαμβάνει μέρος σε σκληρές μάχες απέναντι στους Γερμανο-βουλγάρους κοντά στον Στρυμόνα ποταμό και στην πρώτη γραμμή πάντα τιμώμενος μάλιστα με διασυμαχικά μετάλλια και πολεμικό Σταυρό. Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος τελειώνει το 1918 και στις 10 Αυγούστου του 1920, υπογράφεται η Συνθήκη των Σεβρών, με την οποία το όραμα της Μεγάλης Ελλάδας φαίνεται (αλλά μόνο φαίνεται, όπως θα αποδεχτεί στη συνέχεια) να γίνεται πραγματικότητα.

Η Μικρασιατική Εκστρατεία βρίσκει τον Δημήτρη Θεοδωράκη το 1920, ως Λοχαγό Διοικητή Πολυβολαρχίας φτάνοντας τελικά μαχόμενος ως το Σαγγάριο (από τις 10 Αυγούστου-3 Σεπτεμβρίου 1921). Κι εκεί 1Αριστεία Ανδρείας1, 1Πολεμικοί Σταυροί1, 1Εύφημοι Μνείαι1. Ατυχείς χειρισμοί της πολιτικής ηγεσίας και λανθασμένες εκτιμήσεις από τη στρατιωτική τότε ηγεσία οδήγησαν στην καταστροφή και τον Δημήτριο Θεοδωράκη, μαζί με άλλους συμπολεμιστές του στην αιχμαλωσία μετά μάλιστα από τραυματισμό. Μετά από σκληρή θητεία στα καταναγκαστικά έργα και ύστερα από αιχμαλωσία 9 μηνών στις 21 Μαΐου 1923 επιστρέφει στην πατρίδα.

Την περίοδο του Μεσοπολέμου 1924-1939 υπάρχει ένα διάστημα Στρατιωτικής πορείας εν ειρήνη για τον Ήρωα Θεοδωράκη ενώ τα γεγονότα ένα χρόνο μετά τον καλούν ξαφνικά από την αποστρατεία, ως έφεδρο Αντισυνταγματάρχη στο 27ο Σύνταγμα Πεζικού Κοζάνης (7 Σεπτεμβρίου 1940). Βδομάδες μόνο αργότερα η Πατρίδα τον καλεί με το 53ο Σύνταγμα Πεζικού ως Υποδιοικητή στη μεθόριο κοντά στην Ιεροπηγή στην πρώτη γραμμή και πάλι, πιο έμπειρος και πιο ετοιμοπόλεμος από ποτέ. Στις 13 Νοεμβρίου 1940 αναλαμβάνει τη Διοίκηση του 53ο Συντάγματος Πεζικού στις βουνοπλαγιές του Μορόβα συμμετέχοντας για πέμπτη φορά σε λιγότερα από 30 χρόνια σε έναν ακόμα απελευθερωτικό αγώνα του Έθνους.

Σύμφωνα με το χειρόγραφο προσωπικό του ημερολόγιο, που φυλάσσεται πλέον στο Πολεμικό Μουσείο (22 Νοεμβρίου 1940) με προσωπικές του ενέργειες, άνευ ανωτέρω διαταγών, υψηλά ρίσκα και μεγάλη ανδρεία, ο Αντισυνταγματάρχης τότε Θεοδωράκης μπαίνει θριαμβευτής στην Κορυτσά, υπογράφοντας την ιστορική προκήρυξη για την απελευθέρωση της πόλης και γινόμενος φρούραρχός της. Απελευθερωτική γεμάτη επευφημίες και ζητωκραυγές ήταν η είσοδός του στο « Παρίσι τότε των Βαλκανίων» την Κορυτσά, κατά την απελευθέρωσή της.

Γι' αυτήν την απελευθέρωση έχουν γραφτεί πολλές σελίδες ιστορίας καθόσον απ' τους ειδικούς: στρατιωτικούς, πολιτικούς, συγγραφείς... και άλλους επιστήμονες θεωρήθηκε σημαντική η αξία της νίκης για την εξέλιξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Και για τις σχέσεις Ιταλίας και Γερμανίας, οι οποίες από τότε διαταράχτηκαν, ενώ επηρεάστηκαν σημαντικά οι αποφάσεις των περισσότερων βαλκανικών και μεσογειακών κρατών και φυσικά αναπτερώθηκε το ηθικό του ελληνικού λαού, ενώ προκλήθηκε πλήγμα στο γόητρο της Ιταλίας τόσο στο εσωτερικό της, όσο και στο εξωτερικό.

Η συνέχεια των μαχών βρίσκει το 53ο Σύνταγμα Πεζικού και τον Θεοδωράκη στο όρος Κάμια, με σφοδρές ανεμοθύελλες, χιονοπτώσεις και τσουχτερό κρύο. Κι εδώ θα σταθούμε γιατί υπάρχει ενδιαφέρον για την επαρχία Ελασσόνας. Αυτήν την περίοδο ο Δήμος Ελασσόνας σε συνεργασία με τις στρατιωτικές αρχές, την Κοινότητα Αζώρου και το Δίκτυό μας, προετοιμάζει μία εκδήλωση μνήμης στην Αζωρο: Την τοποθέτηση στο μνημείο του χωριού αναμνηστικής πλάκας για τους τέσσερις νεκρούς στο Αλβανικό Μέτωπο, των οποίων δεν βρέθηκαν ποτέ τα ηρωικά σώματά τους για να ταφούν. Ο ένας εξ αυτών ήρωας Τζιουτζούκης Ιωάννης έπεσε μαχόμενος ίσως στην πιο σφοδρή μάχη του πολέμου(όπως περιγράφουν αυτοί που την έζησαν) στο όρος Κάμια. Εκεί σκοτώθηκε και ο Διοικητής του Τάγματος. Στο όρος Κάμια λοιπόν και ο Δημήτρης Θεοδωράκης υπέστη βαριάς μορφής κρουαγήματα και για το λόγο αυτό νοσηλεύτηκε επί έναν μήνα στο νοσοκομείο της Κορυτσάς. Στην συνέχεια αφού απέφυγε τον ακρωτηριασμό από τα κρουαγήματα ο

Θεοδωράκης ανέλαβε τη Διοίκηση του Μεθοριακού Τομέα Αχρίδας Πρεσπών Φλώρινας, ως τις 31-3-1941. Ακολούθησε η γνωστή περίοδος της Γερμανικής Κατοχής, κατά την οποία ο Ήρωας της Κορυτσάς επιστρέφει στην Πατρίδα του ελεύθερος, χωρίς να παραδώσει τον οπλισμό του. Την περίοδο αυτή δεν προσέφερε καμία υπηρεσία στην κυβέρνηση Τσοκάλογλου ούτε στις Γερμανικές Δυνάμεις Κατοχής. Μετά την απελευθέρωση συνταξιοδοτήθηκε ως Υποστράτηγος. Έλαβε τις εξής τιμητικές διακρίσεις από την Πατρίδα:

- Μετάλλιον Ελληνοτουρκικού πολέμου μετά διεμβολών των Μαχών.
- Μετάλλιον Ελληνοβουλγαρικού πολέμου μετά διεμβολών των Μαχών.
- Διασυμαχικών Μετάλλιον Νίκης Α' Ευρωπαϊκού πολέμου.
- Πολεμικός Σταυρός.
- Σταυρός του Τάγματος του Σωτήρος.
- Μετάλλιον Στρατιωτικής Αξίας.
- Αριστείον Ανδρείας.
- Μετάλλιον Εξαιρέτων Πράξεων.
- Πολεμικός Σταυρός Γ' Τάξεων.
- Χρυσός Σταυρός των Ταξιαρχών μετά ξίφων.
- Αργυρός Σταυρός του Βασιλικού Τάγματος του Φοίνικος.
- Χρυσόν Μετάλλιον της Μητρός των Εκκλησιών.
- Μετάλλιον Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων του Ν.Α.Τ.Ο.
-

Επιπλέον έλαβε και τις παρακάτω διακρίσεις:

- Αναμνηστικόν Μετάλλιον Εκστρατείας 1940-41 του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- Δίπλωμα τιμής του Συλλόγου Βορειοηπειρωτών Ελλάδος.
- Δίπλωμα Τιμής και Ευγνωμοσύνης της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων.

Δεν πήρε μέρος στον αιματηρό και αδελφοκτόνο εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε, έχοντας μάθει να αντιμετωπίζει αλλοεθνείς εχθρούς και όχι Έλληνες συμπατριώτες.

Εκείνος πολέμησε στα πεδία των μαχών Τούρκους, Βούλγαρους Ιταλούς Αλβανούς και Γερμανούς, πάντα για την Πατρίδα και την ελευθερία της και όχι για την εξουσία και για εγχώρια ή ξένα συμφέροντα.

Η τελευταία περίοδος της ζωής του τον βρήκε στην ιδιαίτερη Πατρίδα του να προσπαθεί να ανασυγκροτήσει τον τόπο που αγάπησε παραδίδοντας τη σκυτάλη στους νεότερους δίνοντας το καλύτερο παράδειγμα προσφοράς και ήθους.

Η Δωρική μορφή του απεδέμησε εις Κύριον στις 13 Αυγούστου 1988 και ετοιμάζεται η μαρμαρίνη προτομή του να τοποθετηθεί στην Ιερή πόλη του Μεσολογγίου.

Κλείνω με την προτροπή του συγγραφέα Κωνσταντίνου Θεοδωράκη: Μακάρι η ανθρωπότητα να μην ξαναζήσει πολέμους και καταστροφές. Να επικρατήσει η ομόνοια και η αγάπη στις σχέσεις των ανθρώπων, η συμφιλίωση και η αλληλεγγύη των λαών υπό την καθοδήγηση συνετών ηγετών.

Όσο για μας τους απλούς πολίτες, ας διδαχτούμε λίγο απ' το βίο του Στρατηγού Θεοδωράκη και από το αίμα που χύθηκε ποτάμι στους απελευθερωτικούς αγώνες της Πατρίδας μας για να είμαστε σήμερα ελεύθεροι (\με τα όποια προβλήματά μας, για τα οποία άλλωστε δεν ευθύνεται η Πατρίδα, αλλά εμείς με τις επιλογές μας).

ΑΙΩΝΙΑ η μνήμη του Στρατηγού Θεοδωράκη, ΑΙΩΝΙΑ η μνήμη όλων των ΗΡΩΩΝ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ.

Η Ελένη Μπηλιούμη για την ποιητική συλλογή του Γιώργου Σαράτση

Παρά το γεγονός ότι ο Γιώργος Σαράτσης απουσιάζει χρόνια από την ιδιαίτερη πατρίδα του, δεν λησμονεί τον τόπο του, την ύπαιθρο και την απομόνωση που αυτή προσφέρει, δεν λησμονεί τα βιώματά του, τις μνήμες του, τη γειτονιά του, τους ανθρώπους της πόλης του... στοιχεία βαθιά χαραγμένα μέσα του, τα οποία επηρεάζουν τη σκέψη και τη γραφή του.

«Η ύπαιθρος είναι η απάντηση σε κάθε μου ερώτηση», είχε πει σε μία συνέντευξή του ο Γιώργος Σαράτσης και ο λόγος τους αυτός μετουσιώνεται στους στίχους του.

Η ποιητική συλλογή «**Πρόσφορο χώμα**», είναι η εικόνα ενός κόσμου στο τέλμα του, ο στοχασμός του ποιητή για τα γεγονότα που διαδραματίζονται γύρω του και αποτυπώνονται με μορφή στίχου στο χαρτί. Είναι τα ίχνη των βιωμάτων του. Το χώμα που δίνει και δέχεται ζωή. Το χώμα που είναι πρόσφορο και πρόθυμο να δώσει, αλλά δεν βρίσκει πρόθυμους ανθρώπους να το ζωντανέψουν και να πάρουν από εκείνο τη δοτικότητα του. Βασικό συστατικό της ποίησης, σύμφωνα με τον ίδιο, είναι η έκπληξη, την οποία και συναντάμε στο έργο του. Η κάθε λέξη επιχειρεί να περιγράψει όσα έζησε ο ποιητής και όσα παρατήρησε να διαδραματίζονται γύρω του τα τελευταία χρόνια κυρίως-και δεν ήταν λίγα αυτά. Η αλήθεια του κάθε στίχου αναζητείται στις ιδιαίτερες πατρίδες του καθενός, τον τόπο όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε, όπου ονειρεύτηκε κι έκανε τα σχέδιά του για τη ζωή. Αναπολεί ο ποιητής, στοχάζεται, περιγράφει... εκφράζει συναισθήματα και προβληματισμούς, δείχνει την αγάπη για τον τόπο του, μιλά με σεβασμό για το χώμα που τον έθρεψε και τους ανθρώπους που έχουν φύγει για πάντα και που τους δέχτηκε και πάλι το χώμα.

Εκφράζει με τρόπο άμεσο και απλό μία πραγματικότητα,

μία φθορά σε όλα τα επίπεδα της ζωής, εκφράζει τους ανθρώπους γύρω του που βρίσκονται σε στασιμότητα και προβληματίζεται με αυτό που αντιλαμβάνεται, διακρίνει τη μοναχικότητα και μία απρόσωπη καθημερινότητα που βουλιάζει τον κόσμο σε απραξία. Η αλήθεια όμως βρίσκεται μέσα μας. «Η αλήθεια του στίχου εντοπίζεται στις ιδιαίτερες ρίζες του καθενός», θα πει ο Γιώργος Σαράτσης και μέσα από αυτούς αποτυπώνεται με ενάργεια ο ψυχικός κόσμος του δημιουργού.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Γιώργος Σαράτσης κατάγεται από την Ελασσόνα. Είναι Καθηγητής Φυσικής Αγωγής και ραδιοφωνικός παραγωγός στο ΚΟΚΚΙΝΟ Θεσσαλονίκης 91.4 fm με την εβδομαδιαία εκπομπή μουσικής και λόγου «Αθώες Συνήθειες».

Ασχολείται με την θεραπευτική άσκηση, την yoga και την στοχευμένη φυσική δραστηριότητα, ενώ παράλληλα δραστηριοποιείται στον χώρο του θεματικού τουρισμού, ως πιστοποιημένος τουριστικός σύμβουλος.

Διατηρεί τακτική αρθρογραφία στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο της χώρας. Είναι

ιδρυτής και διαχειριστής του ηλεκτρονικού περιοδικού επιλεγμένης λογοτεχνίας «ΦΤΕΡΑ ΧΗΝΑΣ», ενώ από το 2004 διατηρεί το προσωπικό ιστολόγιο <http://apotypoma.blogspot.com/>, πρωτοστατώντας στον χώρο του ελληνικού blogging.

Το *Πρόσφορο Χώμα* από τις εκδόσεις Στίξεις είναι η δεύτερη εκδοτική του απόπειρα και η πρώτη ποιητική του συλλογή που εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021. Δώδεκα σχεδόν χρόνια πριν κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Φαρφουλάς το πρώτο του βιβλίο με τίτλο «*Θα Φύγεις Νύχτα* 38 στοχασμοί για την πλήξη της καθημερινότητας».

Η Ελένη Μπλιούμη για το μυθιστόρημα της Εύας Μαζοκοπάκη

«**Μαύρο τριαντάφυλλο**»: Δύο λέξεις με βαθύ και αντιφατικό νόημα:

Μαύρο: κάτι σκοτεινό, μυστήριο, τρομακτικό, σκληρό, προκαλεί φόβο, τρόμο, ανασφάλεια και αγωνία

Τριαντάφυλλο: κάτι όμορφο, χαρούμενο, επιβλητικό, εντυπωσιακό, τρυφερό, μυρωδάτο, ρομαντικό, ευαίσθητο, προκαλεί θαυμασμό και ευφορία.

Ένα δίπολο αντιθέσεων ο τίτλος του νέου μυθιστορήματος της Εύας Μαζοκοπάκη. Ένα δίπολο το οποίο κυριαρχεί και στην ψυχή της πρωταγωνίστριας του βιβλίου και ξυπνά ένα σκληρό συναίσθημα, ένα συναίσθημα που κανείς δεν θα ήθελε να το βιώσει, αυτό της εκδίκησης.

Η αρνητική αύρα αυτού του συναίσθηματος, καταρρακώνει αυτόν που το νιώθει, τον οδηγεί σε δύσβατα μονοπάτια και σε λανθασμένες αποφάσεις ζωής. Το αρνητικό κλίμα της εκδίκησης αποδεικνύεται εν τέλει βαρύ βίωμα στην ψυχή της πρωταγωνίστριας και καθορίζει την πορεία της.

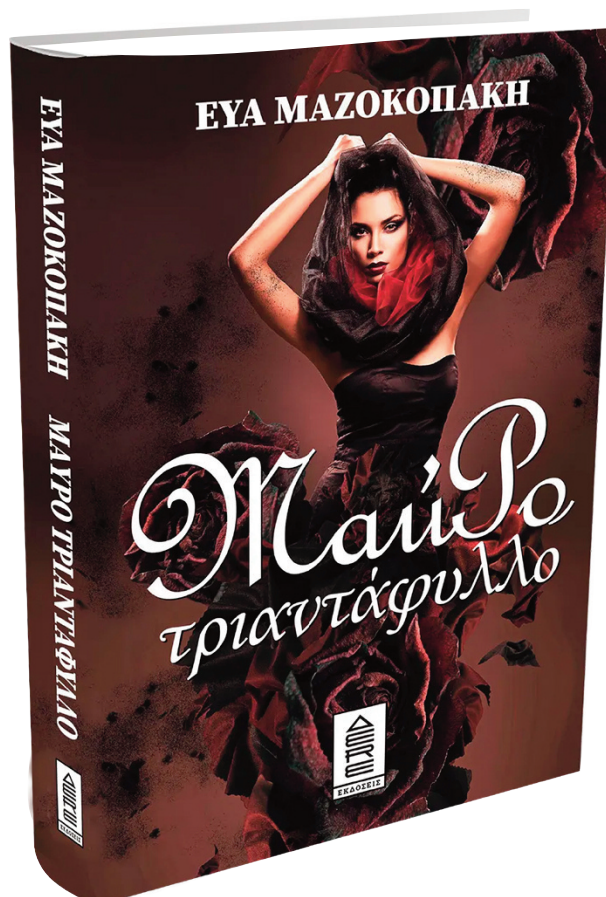
Βαρύ όμως είναι και το όνομά της που συνδυάζεται με το χάρισμα της ενόρασης δυοιώνων γεγονότων. Νέο, ισχυρό δίπολο που πρέπει να αντιμετωπιστεί, χωρίς να χαθεί η προσωπικότητα της νέας κοπέλας.

Μία πλοκή καταιγιστική βγαλμένη από το μαύρο της Νέμεσης (θεά της αγανάκτησης και της μεταμέλειας για κακές πράξεις και άδικης καλής τύχης) και το λευκό της αγάπης, της αγνής και άδολης αγάπης.

Μία ιστορία με μυστήριο και πάθη, μία πάλη ανάμεσα στο σωστό και το λάθος, το φως και το σκοτάδι, μία

ιστορία δυναμική με το άρωμα μαύρου τριαντάφυλλου της εκδίκησης και το λευκό ρόδο τη διάφανης ψυχής και συγχώρησης.

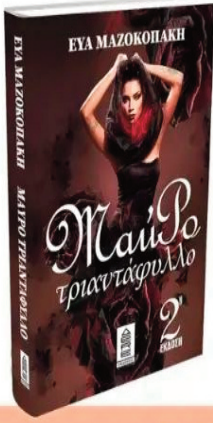
Είναι άραγε δυνατόν οι σχέσεις να γεμίζουν την ψυχή μας με χρώματα και αρώματα, είναι δυνατόν να οδηγούν τον άνθρωπο στο να νιώσει τόσο σκληρά συναισθήματα, όπως αυτό της εκδίκησης;

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Η Εύα Ε. Μαζοκοπάκη γεννήθηκε στα Χανιά της Κρήτης. Σπούδασε στο τμήμα Κλασικών σπουδών της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ασκεί το επάγγελμα της φιλόλογου στο ιδιόκτητο φροντιστήριο Θεωρητικών Σπουδών που διατηρεί στη γενέτειρα πόλη της. Ασχολείται με τη συγγραφή σχολικών βοηθημάτων και λογοτεχνικών βιβλίων. Ποιήματα και διηγήματα της έχουν βραβευτεί και διακριθεί σε Παγκρήτιους και Πανελλήνιους διαγωνισμούς κι εμπεριέχονται σε λογοτεχνικές ανθολογίες. Ενδεικτικά, έχει βραβευτεί με πρώτο Παγκρήτιο βραβείο ποίησης με το ποίημα "Άλωση ψυχής" από τον λογοτεχνικό σύλλογο "Κρητών λόγος" το 2019. Με πρώτο βραβείο διηγήματος με το διήγημα "Θέμα δευτερολέπτων" από την rigiparadeias.gr

το 2020. Με τρίτο έπαινο διηγήματος με το διήγημα "Προσφυγιά καρδιάς" από το λογοτεχνικό περιοδικό Κέφαλος το 2020 και έχει αποσπάσει πολλές άλλες τιμητικές διακρίσεις σε ποιητικά και πεζά λογοτεχνικά της κείμενα. Η ίδια έχει συμμετάσχει σε αρκετές παρουσιάσεις βιβλίων ως κύρια εκφωνήτρια, ενώ η ανάγνωση ποίησης και πεζογραφίας παράλληλα με τη συγγραφή είναι οι αγαπημένες της ασχολίες.

Παρουσίαση Βιβλίου

Το Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας (ΔΙ.Κ.Ε.Ε) & η Ένωση Λογοτεχνών Συγγραφέων Λάρισας (Ε.ΛΟ.ΣΥ.Λ.) παρουσιάζουν το μυθιστόρημα της Εύας Μαζοκοπάκη, «Μαύρο τριαντάφυλλο»

Ομιλητές:
Ελένη Μπλιούμη
Εκπαιδευτικός
Δήμητρα Μπαρδάνη
Πρόεδρος Ε.ΛΟ.ΣΥ.Λ.

Μαζί μας η Συγγραφέας του βιβλίου
Εύα Μαζοκοπάκη

Κυριακή 30/10/22 ώρα 11.00' το πρωί
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε)
Κισσάβου και Ελασσόνας

ΟΙ «ΘΕΑΤΡΟΔΟΤΕΣ» ...ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Η θεατρική ομάδα ΘΕΑΤΡΟΔΟΤΕΣ, σε συνεργασία με το ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ κι ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ για την ανάπτυξη της ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ (ΔΙ.Κ.Ε.Ε.ΕΛ.) και σε συνδιοργάνωση με την ΑΝΤΙ-ΔΗΜΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ, ανεβαίνει και πάλι στη σκηνή για να σκορπίσει το γέλιο, που τόσο πολύ το χρειάζεται ο ταλαιπωρημένος από πολύμορφες κρίσεις σύγχρονος θεατής.

Η παράσταση εντάσσεται στο πρόγραμμα των Χριστουγεννιάτικων εορταστικών εκδηλώσεων του Δήμου Ελασσόνας και αφορά μια απόλυτα επίκαιρη κωμωδία της Κυριακής-Κορίνας Πάντου-Ζιάκου, με τίτλο: «Ποιος Γελάει;».

Η υπόθεση του έργου, τοποθετημένη χρονικά στις παραμονές της Πρωτοχρονιάς του έτους 2035, προβάλλει μια δυναμική εικόνα του μέλλοντος, με μηνύματα, ωστόσο διαχρονικά. Ο χώρος δράσης είναι ένα ίδρυμα φροντίδας ηλικιωμένων, όπου, με τη χρήση της Υψηλής Τεχνολογίας του Αύριο, διεξάγεται ένα απάνθρωπο πείραμα, σε βάρος των ανθρωπίνων συναισθημάτων. Η συγγραφέας, μέσα από τα κωμικά δρώμενα, αφήνει να φανούν τόσο οι ανησυχητικές διαστάσεις που παίρνει ο ολοένα εξαπλούμενος χειρισμός του ανθρώπου ως αντικείμενο, όσο και η αισιοδοξία της για την αντοχή έως και εξέγερση της Ανθρωπιάς.... εν τέλει. Ευτυχώς!

Η παράσταση θα δοθεί το Σάββατο, 17 Δεκεμβρίου και την Κυριακή, 18 Δεκεμβρίου, στην αίθουσα θεάτρου «Δημάρχου Βασιλείου Φαρμάκη» στην Ελασσόνα και ώρα 7μ.μ.

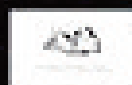
Τους ρόλους, κατά αλφαβητική σειρά, ερμηνεύουν οι ερασιτέχνες ηθοποιοί: Γεωργούλας Αναστάσιος, Γκόρη Αναστασία, Δημητριάδης Χρήστος, Διαμάντη Λαμπρινή, Ζιάκου Μαρία, Κακαβάνη Ελευθερία, Κακαρούνα Λευκοθέα, Μπλιούμη Ελένη, Πάσχου Δήμητρα, Συμεωνίδης Γεώργιος και Τασίδου Αικατερίνη.

Τη σκηνοθετική και μουσική επιμέλεια έχει η ίδια η συγγραφέας, Κυριακή -Κορίνα Πάντου- Ζιάκου.

Στην κατασκευή των σκηνικών είναι ο Νούσιος Αθανάσιος.

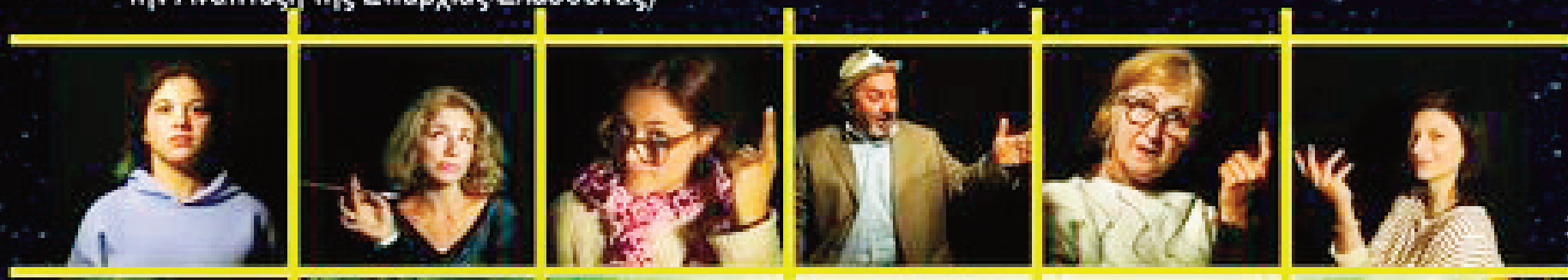
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «Θεατροδότες»

Σε συνεργασία με τον σύλλογο ΔΙΚΕΕΛ
(Δίκτυο Καλλιτεχνών & Επιστημόνων για
την Ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας)

Σε συνδιοργάνωση με τον Δήμο Ελασσόνας

παρουσιάζει την ΚΩΜΩΔΙΑ...

“ΠΟΙΟΣ ΓΕΛΑΕΙ;”

Κείμενο - Σκηνοθεσία: Κυριακή - Κορίνα Πάντου

ΣΑΒΒΑΤΟ **17**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΩΡΑ: **7** Μ.Μ.

ΚΥΡΙΑΚΗ **18**

2022

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΒΑΣ. ΦΑΡΜΑΚΗ
ΕΛΑΣΣΟΝΑ